

De Algemene Onderwijsevaluatie van Kringraad Proffen onder de loep

Ter gelegenheid van de opening van het academiejaar kondigde Kringraad aan dat men op massale schaal proffen gaat evalueren. Alle fakulteitskringen werken samen en vanaf half oktober alle studenten in de lessen te bezoeken en te ondervragen over het docerendrag, de manier van examineren en het kursuismateriaal van hun proffen van het voorbije academiejaar.

In heel de heisa rond kwaliteitsbewaking is er één aspect waaraan nog altijd veel te veel lippendienst wordt bewezen zonder dat het echt de aandacht krijgt: de mening van de studenten. Voortaan zullen de Permanente Onderwijscommissies (POK's) een belangrijke rol spelen in de kwaliteitsbewaking. Daarom moeten de POK's dan ook voor minstens een derde uit studenten bestaan. De POK is immers de plaats bij uitstek waar de student een inbreng kan hebben in de opleiding die hij volgt. Een grotere studentendelegatie zal echter niets veranderen zolang het overgrote deel van de universitaire gemeenschap er geen idee van heeft wat het woord kwaliteit met het woord onderwijs te maken heeft.

Dat bleek trouwens ook al uit de falikante mislukking enkele jaren geleden van het inhoudelijk gedeelte van de rationalisatie van de onderwijsprogramma's, beter bekend als het 'Plan Dillemans'. Dat plan had als doel het onderwijs aan onze universiteit te verbeteren. De ideeën werden vertaald in regels maar werden nooit uitgevoerd. Het gevolg was een rationalisatie op papier, die echter nauwelijks iets bijdroeg tot de realisatie van de oorspronkelijke doelstellingen.

Nieuw vanaf dit jaar is echter het 'onderwijsdossier' van de professoren. Parallel aan het al eeuwig bestaande onderzoeksdossier moet het dienen om bij benoemingen, bevorderingen en de toekenning van onderscheppingen.

drachten rekening te houden met de didactische kwaliteiten van de betrokken docent. Hierdoor moet op termijn het onderwijs erop vooruit gaan. Alleen staat er in het eindrapport van de werkgroep daarrond: "Er moet gezocht worden naar een geëigend instrument om de appreciatie van de studenten te formaliseren."

Toch horen de studenten rektor Dillemans in juni aankondigen dat vanaf dit jaar op grote schaal proffen

vervolg op pag. 8

(foto Karel De Weert)

Traditionele opening academiejaar Kristus in de mikrogolf

Afgelopen maandag vond de traditionele opening van het academisch jaar plaats. Ter gelegenheid van de vijftiendste verjaardag van de opdeling in een Nederlandstalige en een Franstalige universiteit, had men blijkbaar nood aan een grondige bewierokking van de eigen werking. Toekomstperspektieven leken enkel aanwezig in een konsolidering van de ingeslagen weg. Steken maar, die loftrampet.

Tradities hebben zo hun voordelen. Zo garandeert de jaarlijkse parade van Leuvense professoren in zwarte kamerjas en dito muts in elk geval de aandacht van de nationale media, zelfs als er verder niets te beleven valt. En ook het publiek blijft jaar in jaar uit bekoord door de bevredigende mengeling van plechtigheid en karnavaleske kledij. Aan belangstelling ontbrak het dus niet toen het eminente gezelschap 's morgens vroeg naar de Sint-Pieterskerk trok.

Aandacht

Onmiddellijk na het verlaten van de Hallen, werd de stoet opgewacht door een delegatie van Objektief 479.917, die twee spandoeken ontrolde met daarop de slogans 'Geen racisme aan de KUL' en 'Bisrecht voor vreemde studenten'. Hiermee werd duidelijk verwezen naar de diskriminerende bisregeling voor niet-EG-studenten die vorig academiejaar werd ingevoerd. Veel aandacht werd hier echter niet aan besteed. Protestacties horen namelijk ook bij de traditie van de opening.

Zonder verdere incidenten bereikte het professorenkorps de Sint-Pieterskerk, waar de jaarlijkse 'Mis van de Heilige Geest' doorging. De muzikale omlijsting hiervan was in handen van het Leuvense Universiteits Koor en het Universiteits Harmonie Orkest. Voorganger was kardinaal Danneels, die dit jaar ook de homilie verzorgde. Daarin had hij het over twee soorten — alweer — tradities, waarvan hij één als een gletsjer en de ander als een rivier omschreef. Het verschil tussen beide ligt in de temperatuur. De traditie van het kristendom dient volgens Danneels opgewarmd te worden.

Na de mis ging het richting Pieter De Somer-aula. Die tocht werd overpleurd door het KVHV dat met enkele spandoeken pleitte voor 'Zelfbestuur voor alle volkeren' en een nieuw, non-diaal sociaal engagement om-

dat anders "de hongerige massa's van de wereld onze deuren — hoe sterk men ze ook zal trachten te maken — zullen verbrijzelen om te nemen wat ze niet krijgen." Eigen belang eerst.

De academische zitting in de Pieter De Somer-aula werd ingeleid door rektor Dillemans die de aanwezigen begroette. Hieronder bevonden zich — naast de reeds vermeldde kardinaal Danneels en de verschillende dekanen — minister-president Van den Brande, senaatsvoorzitter Swaelens, minister Tobback, minister van staat Vanistendael en burgemeester Vansina. Bij de buitenlandse gasten telden we ondermeer de ambassadeurs van Groot-Brittannië, Duitsland, Denemarken, Albanië, Singapore én Zuid-Afrika.

Monde

De rektor ging verder met een korte uiteenzetting van het jaarverslag. 'Vermeldenswaardig' daarin is het Leuven's 'alternatief' voor numerus clausus, namelijk een interuniversitaire examens na het eerste jaar voor alle vakgebieden met een "verhoogde selektiviteit". Met de hiervoor geslaagde student dient dan een "kontraat" aangegaan, dat wil zeggen dat hij dan verder zonder problemen zou moeten slagen. In feite dus een numerus clausus na de eerste keer, maar dan voor alle richtingen.

Het wetenschappelijk personeel van de KUL sprak bij monde van Marijke Taks (doktoranda aan de fakulteit Lichamelijke Opvoeding), die wens uit dat wetenschappelijke pro-

duktie niet de enige norm zou zijn van ons bestaan. "Tijd en ruimte maken voor onderwijs, dienstverlening, onze medemens en de buitenwereld", is volgens hen een even belangrijke opdracht. Hierin kadert ook hun pleidooi voor publikaties in media — zoals kranten — die vaak een veel dieaktere maatschappelijke impact hebben dan wetenschappelijke topbladen. De wetenschapper moet uit zijn ivoren toren. Rond het thema doktoraatsopleiding spraken zij nogmaals een uitdrukkelijk verzoek uit aan de universitaire 'bedrijfsleiders': "Het moet kost wat kost vermeden worden dat de doktoraatsopleiding een verdedelde tweede cyclus wordt." (zie ook artikel 'Tweede keer, goede keer', p. 2).

Na Marijke Taks, was het de beurt aan Tom Delrue, woordvoerder van de studenten. De totstandkoming van de studentenspeech verliep, door toedoen van de rektor, niet bepaald rimpelloos. Het eindresultaat (zie studentenspeech, p. 3) kon echter duidelijk de aandacht van de aanwezigen vasthouden. Men kan zich echter serieuze vragen stellen over de — weliswaar vooral 'kosmetische' — terugplooi-reflexe die het woedende telefoonje van de rektor enkele dagen voordien teweeg bracht (zie artikel 'Dillemans grijpt in', p. 3). Misschien is de principiële — en blijkbaar graag gehoorde — kritische stem van de studenten ook traditie aan het worden.

Normaal gezien volgt hierna de speech van de rektor, maar in dit jubileumjaar mochten vice-rektor Van Den Berghen en voorzitter Studentenaangelegenheden Maschelein eerst — respectievelijk — het onderzoeks- en het onderwijsbeleid aan onze unief bekondemmeren.

Van Den Berghen stelde vast dat vijftiendwintig jaar na de splitsing 'het bilan van dit wetenschappelijk onderzoek indrukwekkend is.' Verder pleit hij voor een nieuwe relatie tussen in-

dustrie en universiteit. Als "zéer negatief" ervoer hij het feit dat de KU Leuven in tegenstelling tot alle andere Belgische universiteiten niet over een researchpark beschikt. In het verleden bleek al dat de unief om dit toch te verkrijgen zelfs zijn toevlucht nam tot lobby om het gewestplan te veranderen. Dat dossier is daardoor, zoals de rektor ook stelde, in de gepoliteerde sfeer terechtgekomen.

Boeien

Professor Maschelein was duidelijk de minst gemaafde spreker van het gezelschap. Zijn tekst over vijftiendwintig jaar beleid inzake onderwijs- en studentenaangelegenheden kon slechts matig boeien. Dat lag niet zozeer aan de materie, als wel aan het feit dat er geen uitgesproken project naar de toekomst uit sprak, tenzij dan een konsolidering van de laatste jaren genomen beleidsbeslissingen. Maschelein konstateert bijvoorbeeld wel dat "de demokratisering in de participatie aan het hoger en universitair onderwijs is stilgevallen", maar verder dan het benadrukken van het vage "de eigen rol en mogelijke bijdrage van de KU Leuven in het creëren van kanselijkheid voor eenieder" kan hij blijkbaar niet gaan.

Tenslotte nam rektor Dillemans zelf nogmaals het woord. Vorig jaar nog besteedde hij uitgebreid aandacht aan de Sociale Zekerheid. Dat zou hem in Universiteit en Beleid ondermeer de volgende lovende woorden bezorgen: "De rektor gaf een demonstratie van wat de universiteiten meer zouden moeten doen: met onafhankelijke deskundigheid en op etische gronden participeren aan het sociale debat." Dit jaar stond zijn speech vooral in het teken van de verwezenlijking van de eigen unief in de voorbije kwarteeuw.

Voorreest besprak de rektor de splitsing van de Leuvense universiteit in 1968. Deze was volgens hem "een op zichzelf rationeel verdedigbare operatie die alleen al om demografische redenen, maar vooral om kulturele (onze kursivering) redenen toch eens moest plaatsvinden." Voordel van de splitsing was "dat hoorlijk wat politiek middelen konden vrijgemaakt worden om een nieuwe grote kampus en een nieuw groot zieken-

vervolg op pag. 3

BINNENIN

Monseigneur Daneels deelde de verzamelde katolieke zult mee dat het nu wel eens tijd wordt om Jezus in de mikrogolf te stoppen. Ons geloof moet dringend opgewarmd. De Vetokonijnen voelen zich over het hoofd gezien. Vijf geloven al jaakken met verschroeiende hitte. Elke keer dat wij in de kontemplatie van de Heer vertoeven, verbranden onze haarwortels. Maar gelukkig zijn er dan de masserende vingertoppen van enkele lieve lesbiennes op.....10 En als we het nu toch over de roze medemens hebben, de internationale dansscène zakt de volgende weken af naar Leuven voor Klapstuk '93. Opgelet voor ongecontroleerd wapperende handjes op.....6 Misschien even roze maar zeker ook geel-zwart zijn de leukerds van het Davidsfonds. Als ze hun tijd niet steken in het uitdenken van koreografieën voor rond de IJzertoren, dan organiseren ze tentoonstellingen. Die tutu staat u overigens beeldig, meneer Van Gerven. Maar u had uw benen mogen scheren.....5

GROEP T INGENIEURS MET VISIE
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruisenlaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 230850 • Telefax 016 228343

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen), wat overeen komt met ±1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Kandidatuur

Reeds enige jaren richt de Leuvense universiteit typeprogramma's in aan verschillende faculteiten. Hierbij wordt studieverkorting en vrijstelling van examens verleend aan studenten die reeds beschikken over een diploma. Momenteel hebben we enkel duidelijk zicht op de organisatie van de 'tweede kandidatuur met studieverkorting in de politieke en sociale wetenschappen', beter bekend als de 'enige kandidatuur' voor de studenten met een diploma van maatschappelijk assistent.

Enkele van deze studenten kregen tijdens de zomer van 1992 te horen van de Dienst voor Studieadvies dat deze richting onbestaande was. Daar begonnen de problemen al. Het lessenrooster van de drie richtingen (politieke wetenschappen, sociologie en communicatiewetenschappen) bevatte tijdens het eerste semester gemiddeld vier overlappende kolleges per week. Dit betekende een verslechter van het programma tegenover

het vorige academiejaar. Komt daar bij dat het programma voor 1992-1993 verzuurd was met twee à drie vakken (afhankelijk van de richting). Het totale programma bleek zowel in uren als aantal vakken zwaarder dan een eerste of tweede kandidatuur.

Met deze problemen werd toenmalig decaan professor Dobbelaere gekonfronteerd. In samenspraak met administratief sekretaris Van Meerbeek gaf de decaan te kennen dat de overlappende kolleges een oplossing moesten krijgen. Geen van beiden heeft ook maar iets gedaan om dit probleem op te lossen!

Nadien mocht C. Beernaerts via een vooroverleg onder studenten 'informatief' aanwezig zijn op een vergadering van de kandidatuurscommissie. In mei 1993 bereikte de kandidatuurscommissie een uitgewerkt advies tot aanpassing van het programma, dat op de eerstvolgende faculteitsraad zou voorgelegd worden. Het advies hield een gelijkshakeling in van het aantal kollege-uren met een normaal kandidatuursjaar (gemiddelde van eerste en tweede kandi-

daatur). Dat betekende het wegvallen van een aantal vakken, waarvan verondersteld werd dat maatschappelijk assistenten ze tijdens hun vorige opleiding voldoende gezien hadden. Andere vakken die we op de Sociale School niet gekregen hadden en die niet in het programma opgenomen waren, werden toegevoegd.

Wat blijkt nu? Op de faculteitsraad van juni 1993 werden de problemen gewoon doorgesproken (!) naar het volgende academiejaar, met als argument dat het advies onvoldoende uitgewerkt was door de kandidatuurscommissie. Voor het academiejaar 1993-1994 verandert er dus momenteel niets! De huidige situatie en de talloze sarkastische opmerkingen die we vorig jaar te horen kregen van professoren en andere personeelsleden geven ons steeds meer het gevoel ongenest te zijn aan deze universiteit. Naast het feit dat we zowat overal uit de boot vallen (organisatorisch, het

gebrek aan eigen statuut in diverse overlegorganen, geen eigen studentenverenigingsorgaan) en gekonfronteerd met de onwil verandering te brengen in de situatie, zien we ook het slaagpercentage zienderogen dalen.

Christine Beernaerts
Kathleen Beimaerts

Monarchie

Genoeg! is niet de enige organisatie die het lief heeft om een kritisch geluid te laten horen tegen de monarchie. De PvdA, waarvan wij (MLB) de studentenorganisatie zijn, heeft reeds gereageerd in Solidair nummer 29 van 4 augustus met een reeks artikelen van vier pagina's, en in Solidair nummer 30 van 11 augustus met een reeks artikelen van 2 pagina's.

Als verantwoordelijke van hun standpunt "Boudewijn OK" zegt Genoeg! dat men opkwam tegen de Armoede en voor de derde wereld. Maar

dan vragen wij ons af waarom Boudewijn het inleveringsbeleid en de diskriminerende en repressieve maatregelen tegen de migranten gesteund heeft, waarvan uitermostrecht kon profiteren. Dan vragen wij ons af waarom het koningshuis tot één van de rijkste families van het land behoort.

Dan vragen wij ons af waarom hij alle militaire agressies en interventies tegen de derde wereld gesteund heeft (Irak, Cuba, Zaire, ...).

Dan vragen wij ons af waarom hij zo goed bevriend was met Mobutu en waarom hij zijn dinieren met Franco.

Wij zeggen dus niet "Boudewijn OK, monarchie neen", maar we "Boudewijn neen, monarchie neen". Personen die meer informatie willen over de koning en het koningshuis kunnen met ons contact opnemen (sekretariaat: Naamsestraat 178).

Tom van de Sande, namens MLB

Regeling doktoraatsopleiding in stroomversnelling Tweede keer, goede keer?

Begin vorig jaar rommelde het even binnen het academische wereldje van doktorandi. De unief vroeg immers aan de faculteiten om een voorstel tot doktoraatsopleiding te formuleren. Aanleiding was het wettelijk kader dat bepaalde dat de opleiding van doktoraatsstudenten vanaf dan ook in 'credits' zou moeten worden omgerekend.

Het op een Amerikaanse leest geschoede systeem dat in feite ook voor de eerste, tweede en derde cyclus van kracht is, kent elke beroepsgebonden activiteit — zij het contacturen, tesis begeleiding of schrijven en seminars — een waarde in de vorm van studiepunten toe. Een diploma wordt dan uitgedrukt in het totaal aantal studiepunten.

Op het eerste gezicht leek er specifiek voor de doktoraatsopleiding geen probleem te bestaan, het kwam er voornamelijk op aan een bestaande situatie te matematiseren. In feite was het vorig jaar, naast een aantal principiële zaken, vooral de uniformisering voor heel de universiteit die voor problemen zorgde: het voorstel Wetenschappen was bijvoorbeeld moeilijk toepasbaar op Letteren. Dat is ook een van de redenen waarom het voorstel er nooit is doorgekomen.

Uitgedrukt

Op de laatste Akademische Raad — van 20 september — lag er wel een nota op tafel die de stand van zaken formuleert. Er lijkt tusslaan een consensus te groeien tussen de academische overheid en het wetenschappelijk personeel (wp).

In het voorstel worden enerzijds een aantal algemene richtlijnen gegeven. Anderzijds worden de faculteiten vrij gelaten in de concrete invulling van die regelingen maar ze moeten die dan wel weer ter goedkeuring voorleggen aan de Akademische Raad. Op die manier kunnen de problemen met de afstemming van het programma tussen verschillende faculteiten worden opgelost.

De algemene regels betreffen het totaal aantal studiepunten, uitgedrukt in studie-uren (ten minste 1500 en maximum 1800), en de verhouding van het verplicht aantal uren die besteed moeten worden aan enerzijds kontaktonderwijs en anderzijds studie-activiteiten.

Zoiets

In globo staan de doktoraatsstudenten wel achter de filosofie van het

HAAL NU UW DOKTORAAT AF MET EEN 'CREDITKAART'!

voorstel — een verbetering van de doktoraatsopleiding komt de doktoraatsstudenten alleen maar ten goede — toch zijn er een aantal knelpunten.

In eerste instantie pleiten de doktoraatsstudenten voor het vrijblijvend karakter van de doktoraatsopleiding. Als er dubbel inschrijvingsgeld wordt gevraagd, moeten de doktoraatsstudenten ook vrij zijn om de opleiding te volgen.

In de discussie over welke opdrachten juist gevaloriseerd moeten worden met studiepunten zijn de doktoraatsstudenten er wel voor de zogenaamde 'didactische opdrachten' uit het programma te weren. Lesgeven kan dan wel verrijkt zijn voor de studie maar als er een waarde wordt toegekend aan de lesopdracht zou wel eens de situatie kunnen ontstaan dat men de personeelstekorten opvult met lessen, gegeven door doktorandi.

Dat is natuurlijk een principiële zaak. Andere assistenten vinden dan weer dat zij nu toch al lessen geven en dat ze op die manier ook studiepunten kunnen verzamelen. In ieder geval heeft het Buro Akademische Raad na een discussie wel min of meer het standpunt gevolgd van de eerste groep.

Gegrepen

Een andere discussie betrof het aanbod van het kontaktonderwijs. Op dit moment bestaat er niet zoets als een lessenpakket voor doktoraatsstudenten en daar zou nu verandering in moeten komen. De doktoraatsstudenten zijn daar niet principiële tegen maar stellen wel een aantal voorwaarden. Nadia Lie, wp-vertegenwoordiger op AR: "Als er een doktoraatsopleiding komt moeten dat interessante lessen zijn, op nivo en niet alleen lessen die al bestaan voor licentiestudenten."

Er is een factor die een ander bespoedigt en die is al van veel minder principiële aard. Het wettelijk kader dringt de regeling eigenlijk maar in zoverre op dat er subsidies aan vasthangen. Geen doktoraatsopleiding betekent dus ook geen subsidies.

Als heel de procedure door de

Vlaamse overheid aanvaard wordt, kan de KU Leuven de ettelijke miljoenen, waar ze vorig jaar naast heeft gegrepen omdat ze niet tijdig klaar was met het voorstel, nu wel in ontvangst nemen. Maar daarvoor is het waarschijnlijk op dit moment nog te vroeg. Bovendien eisen doktoraatsstudenten wel dat het grootste deel van de subsidies zou terugvloeien naar de doktoraatsopleiding zelf.

Steven Van Garssen

Kringraad: een log orgaan?

Veel studenten en vooral diegenen die binnen het presidium van hun faculteit actief zijn, vinden Kringraad een log orgaan waar alles op voorhand wordt beslist door 'die van Loko'.

Niets is minder waar. Het woord Kring-raad spreekt toch voor zich. De bedoeling van Kringraad is dat elke kring één of meer vertegenwoordigers afvaardigt naar de vergadering van Kringraad. Kringraad bestaat dus uit en door de kringen, en niet uit en door mensen van Loko. Ook de leden van kringraad die daar niet (noodzakelijk) namens hun kring zetelen, worden verkozen door de kringvertegenwoordigers en door niemand anders!

Het is spijtig genoeg wel waar dat, wanneer de kringen zich niet met Kringraad inlaten, beslissingen soms genomen worden door een kleine groep van mensen die daar als kringvertegenwoordigers zetelen. De mensen van Loko die er niet als kringvertegenwoordigers zitten, hebben echter géén stemrecht.

Het belang van Kringraad wordt veel te veel onderschat. Op Kringraad worden Akademische Raad, Onderwijsraad, Raad voor Internationale Relaties en anderen voorbereid. Er worden standpunten ingenomen die de stem van de studenten naar buiten brengen, enzovoort.

Ik weet het: tegenwoordig mag je al van geluk spreken als je nog een dertigtal gemotiveerde mensen bij elkaar krijgt die zich een jaar, gratis, voor 'de student' willen inzetten. Dat men daar na graag wat waardering voor terugkrijgt, is niet meer dan normaal.

Die inzet mag echter niet beperkt blijven tot de eigen faculteit! Het kan toch niet zijn dat er binnen een faculteit geen één of twee mensen kunnen gevonden worden die hun faculteit willen vertegenwoordigen wanneer het om overkoepelende aangelegenheden gaat die de eigen faculteit overstijgen!

Wanneer er aan onze universiteit (en ook daarbuiten, bijvoorbeeld op politiek vlak) beslissingen worden genomen, hervormingen worden doorgevoerd, of 'geëksperimenteerd' wordt, en waartegen studentenprotest niet ongepast is, dan zouden sommige grote(re) kringen (ook al

Vrije Tribune

Veto plaatst geregeld bijdragen ingezonden door derden onder de noemer "Vrije Tribune". De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de gepubliceerde tekst. Standpunten die in een "Vrije Tribune" worden ingenomen zijn volledig voor rekening van de auteurs.

door hun aantal) daar óók ten toon kunnen spreiden.

Wanneer elke faculteit zich uitsluitend op zichzelf concentreert en zich terugtukt, dan krijg je een individuaalistisch Le(u)ven waar er binnen enkele jaren geen studentenbeweging meer zal zijn. Dan geef je de beleidsvoerders pas echt 'carte-blanche'.

Wanneer een kring zich terugtukt uit Kringraad of Sociale Raad, dan moet zij goed beseffen dat ze daardoor zichzelf uitsluit van de besluitvorming door de studenten en dan moet ze nadien ook niet komen 'janken' dat een of ander standpunt door een of andere raad werd ingenomen zonder haar medeweten! Meer stemrecht op Kringraad voor de grote kringen is, wat mij betreft, een besprekbaar onderwerp. Maar het is, mijns inziens, slechts aanvaardbaar onder één voorwaarde: een engagement in de overkoepelende kringwerking, en niet alleen als het voor die 'kring' belangrijk wordt.

Sommige kringen moeten beseffen dat, om die 'apatische' studentenbevolking die zich van alles-wat-haar-niet-raakt niets aantrekt' iet-wat kritischer te doen worden, zij ook hun duif in het zakje moeten doen. Er zijn al genoeg individualisten, en als sommige al niet verder denken dan hun kring lang is, dan wordt het triestig, heel triestig.

Het hangt van alle kringen samen af hoe Kringraad er in de toekomst zal uitzien en hoe Kringraad de volgende jaren zal functioneren. Wanneer de kringen zorgen dat ze kringvertegenwoordigers hebben voor het komende jaar dan zou dit al een grote verbetering zijn bij vorig jaar. Ook de mensen van Loko kunnen voor verbetering zorgen. Om te beginnen: de vergaderingen efficiënter laten verlopen en de duur ervan proberen te beperken zodat vele mensen niet meer na een of twee keer afgeschrokken worden door de marathonvergaderingen van soms meer dan zes uur.

Ik hoop dan ook dat de nieuwe presidiumploegen dit jaar ook als het eens wat serieuzer wordt op interfacultair nivo zullen samenwerken, wat nu in andere omstandigheden al dikwijls gebeurt.

Tom Delruet

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
☎ 016/22.44.38
☎ 016/22.04.66

Jaargang 20
nr. 2
28 september 1993

Ver. uitg. Karen De Pooter,
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven

Hoofdredactie:
Kris Jacobs

Redaktiesekretaris:
Karen De Pooter

Redactie: Karel De Weerd, Serge
Franchoo, Jeroen Overstijns,
Steven Van Garssen

Doka: Dieter Telemans, Rob
Stevens, Karel De Weerd, Els
Castelein

Tekeningen: Nix, Stani

Layout en vormgeving: Tom
Kestens, Kris Jacobs, Karen De
Pooter, Steven Van Garssen, Hans
Vandenabeele, Filip De
Keukeleere, Jeroen Overstijns

Medewerkers: Els Cornelis, Wim
de Rop, Tom Kestens, Gert van
der Meiren, Thomas de Mot,
Filip De Keukeleere,
Pieter Vandekerckhove, Johan
Vos, Raf Uten, Franchois Pouillet,
Jeffrey Sax, Bart Pinxten

Eindredactie: Kris Jacobs, Jeroen
Overstijns

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Nevada Brussel
Oplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250fr; niet-studen-
ten: 350fr; buitenland: 600fr;
steun vanaf 1000fr; over te
schrijven op rek. nr. 001-
0959719-77

Agenda en Ad Valvas ten laatste
vrijdag voor verschijnen om
18.00 uur op het redaktieadres
bezorgen

Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om
15.00u

Studententoespraak ter gelegenheid van de opening van het academiejaar 1993-1994 aan de KU Leuven

Beste studenten,
Geachte rektor,
Dames en heren.

Bij het ontstaan van de universiteiten bepaalden de studenten welke professoren les gaven, en hoeveel die ervoor betaald werden. Vandaag hebben vijftienduizend studenten in de Akademische Raad van de KU Leuven slechts vier vertegenwoordigers. Aan de Vlaamse universiteiten zijn er meer dan 60.000 studenten, maar geen enkele ervan is gewenst in de beleidsorganen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad. In het Europese onderwijsbeleid heeft men nog nooit naar studenten geluisterd. Die goede ouwe tijd toch.

Verscheidene van de mensen die hier aanwezig zijn, gingen vijftienvijftig jaar geleden de straat op. Niet alleen eisten jullie een Vlaamse universiteit in Leuven, maar ook een globale democratisering van het onderwijs en de maatschappij. Een kernwoord hierbij: studenteninspraak. Het was immers onbegrijpelijk dat de studenten — driekwart van de universitaire gemeenschap — niet aan bod kwamen in de besluitvorming. Vandaag lijkt '68 ver weg. Alleen de sterke verhalen blijven over.

In 1971 poogde de toenmalige rektor De Somer de democratische tijdsgeest te vertalen naar de universitaire structuur: studenten werden — schoorvoetend en in beperkte mate — toegelaten tot beleidsorganen. In 1992 vernam de studentenbeweging dat de universitaire overheid reeds drie jaar in alle sille aan een nieuwe hersituering had gewerkt. Deze bracht uiteindelijk weinig nieuws met zich mee. Voor een reële inspraak, niet alleen voor studenten, bleek dit een gemiste kans.

Globaal blijft onze vertegenwoordiging in de beleidsorganen zeer beperkt. Wij constateren bovendien dat er met onze schaarse vertegenwoordigers ook steeds minder rekening wordt gehouden. Onze universiteit is niet de enige gemeenschap waarin het begrip 'demokratie' steeds restrictiever geïnterpreteerd wordt. De rol van de studenten wordt beperkt, of beter gezegd, nog beperker.

Waar in het begin van de jaren vijftig bij de bouw van Alma 1 de studenten de drijvende kracht waren achter een sociaal studentenrestaurant, moeten we anno 1993 constateren dat de studenten nauwelijks iets in de pap te brokken hebben bij de bouw van de nieuwe Alma. Toch blijven wij onze verantwoordelijkheid openen en werken aan een herwaardering van de sociale sector. Onze vele initiatieven en ideeën om de studenten terug nauwer bij de Alma-restaurants te betrekken toonden dit aan. Maar wanneer ons de mogelijkheid niet wordt gegeven om deze ideeën te realiseren in de medebeleidsorganen, zijn we verplicht alternatieven te stimuleren waarin geen sprake meer zal zijn van medebeheer, enkel nog van zelfbeheer.

Niet alleen in de Alma heerst er bouwkoorts. Ook de faculteit Economie krijgt een nieuw gebouwt. Terecht, maar volgens welke logica worden \$50 miljoen gemeenschapsgeld, bestemd voor een betere accommodatie voor studenten, gespendeerd aan een prestigeproject voor professoren, waarbij studenten geweerd worden?

En wat te zeggen over de gang van zaken in de verschillende universitaire beleidsorganen? Mijnheer de rektor, waarom zouden wij nog met nota's voor de dag komen zoals die over de numerus clausus-problematiek. Op de Akademische Raad van de KU Leuven kan onze nota de vergadering slechts beïnvloeden tot op het moment dat het Bureau Akademische Raad met een eigen standpunt voor de dag kwam en doordrukte. Recent vond de CVF het wel nog de moeite waard deze nota uitgebreid te gebruiken in haar officieel standpunt. Aan onze universiteit ligt de grens van de democratie zichtbaar op het punt waar we het met elkaar oneens zijn.

Als internationaal gerichte universiteit is de KU Leuven de erfgenaam van een eeuwenoude traditie van gastvrijheid ten opzichte van buitenlanders". Lezen we in de oprichtingsverklaring. De laatste jaren is het aantal internationale gasten in Leuven inderdaad sterk toegenomen.

De Erasmus-studenten kennen weinig aanpassingsproblemen. Daarnaast echter verblijft aan onze universiteit ook een niet te verwaarlozen groep niet-Europese studenten. Zij hebben een totaal andere achtergrond. Hun socio-kulturele situatie en levenswijze is niet vergelijkbaar met

die van de Europese studenten. De opvang van de derde-wereldstudenten kan en moet nog verder uitgebouwd worden. Daarom is inspraak voor hen des te belangrijker. Enkel als zij gezien worden als een volwaardige gesprekspartner kan adequaat op hun noden worden ingespeeld. Op fakultair vlak zal de reeds geplande internationale studentenraad een stap in de goede richting zijn. Een effectieve participatie blijft op universitair beleidsniveau achterwege. Aan een universiteit die prat gaat op haar gastvrije reputatie mistaat openheid zeker niet. Vanwaar dan het restrictief beleid inzake beurzen en het bisbrecht voor deze studenten?

Bij het ontstaan van de universiteiten bepaalden de studenten welke professoren les gaven en hoeveel die ervoor betaald werden. Bij deze keuze werd de doorslag gegeven door de kwaliteiten van de docent. Zij vormden de basis voor de reputatie van de universiteit.

Tot nu benoemde de universiteit de professoren vooral op basis van hun onderzoeksprestaties. Didactische kwaliteiten kwamen als expliciet criterium nauwelijks aan bod. Wij stellen vast dat de kwaliteit van het onderwijs daar in alle gevallen onder lijdt. Het docerengedrag van sommige professoren laat te wensen over. Hoorkolleges beperken zich te veel tot het aflezen van de cursus zonder veel moeite te doen om de studenten inzicht bij te brengen. Professoren die daar toe een beroep op willen doen, zullen dit alleszins hemmen.

Te vel onderwijsopdrachten onderwinden ernstig nadeel van overmatige nevenactiviteiten van de docent. Kunst is voor ons slechts aanvaardbaar wanneer de kwaliteit van het onderwijs daar niet onder lijdt. Wij waarderen de professoren die erin slagen hun onderwijs te verbeteren via deze nevenactiviteiten. Maar het statuut van buitengewoon hoogleraar als argument aanhalen om zijn educatieve verantwoordelijkheid te ontlopen, kan voor ons niet. Een professor die totaal ongemotiveerd zijn lesje afdreunt kan evenmin. Een professor die tijdens de examens nergens te bespeuren valt en het verbeterwerk aan zijn legerste assistenten overlaat, is helemaal uit den boze.

Want uiteindelijk staat of valt het hele onderwijsstelsel met de manier van eksamineren. De rol van eksamen in het sturen van de kennisverwerving wordt echter danig onderschat. Een kritische bevestiging over de stof behoort voor sommige professoren tot het verleden. Een papegaai-eksamen neemt immers véél minder tijd in beslag voor de eksaminator. Voor doordachte en kritische kennisverwerving is op die manier helaas geen plaats meer.

Een belangrijke stap vooruit dit jaar is de invoering van het onderwijsdossier. Hierbij moet de kwaliteitszorg centraal staan.

Mijnheer de rektor, het rationalisatieplan had ook als doel de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Eerder dan regels op te stellen voor de implementatie ervan, moet u nu iedereen duidelijk maken waarom kwaliteitsaf hoogstaand onderwijs in het voordeel is van zowel professor als student. Wij zullen erop toezien dat dit richtsnoer zal zijn bij de precisering van uw initiatieven in verband met de kwaliteitszorg.

Heren dekanen, u bent mede verantwoordelijk voor het onderwijs aan uw fakulteit. Het is uw taak ervoor te zorgen dat de nodige structuren en faciliteiten binnen uw fakulteit het systeem van kwaliteitszorg ondersteunen. Elke afstudeerrichting moet een eigen Permanente Onderwijscommissie (POK) krijgen. Ze moet de programma's, de didactische methoden en de eksamen systemen evalueren. Waar nodig moet de fakulteitsraad op advies van de POK ingrijpen.

Dames en heren professoren, leder van u zal beamen dat een goed onderzoeker zichzelf voortdurend in vraag moet stellen. Op dezelfde manier moet u uw didactische vaardigheden analyseren en verbeteren. Kwaliteitsaf hoogstaand onderwijs eist voortdurende aandacht. Studenten, ook wij moeten onze bijdrage leveren. Zoals onze rektor recent in een interview zei: "Professoren beoordelen studenten bij de eksamen. Studenten moeten ook professoren evalueren over de kwaliteit van hun onderwijs." Wij weten dit al langer. Vanaf dit academiejaar starten wij met onze Algemene Onderwijs-evaluatie in elke fakulteit. Kwaliteit blijkt niet uit slogans. Wij gaan over tot de akte!

Louis bezint als de roep weerklinkt.

(foto Karel De Weerd)

De studentenspeech en haar versies Dillemans grijpt in

Sedert een aantal jaar worden de studenten verplicht hun speech voor te leggen aan rektor Dillemans enkele dagen voor de opening van het academiejaar. Op die manier kan hij de tekst censureren. Tevens kan hij in zijn eigen speech — die hij sinds vijf jaar na die van de studenten uitspreekt — reeds een reactie voorbereiden. Nochtans is de Leuvense studentenbeweging in principe een autonome organisatie die op geen enkel moment verantwoording hoeft af te leggen aan de academische overheid.

De rektor bleek hier de voorbije jaren duidelijk misbruik van te maken. Twee jaar geleden ging hij een volle twee minuten in op de inhoud van de studentenspeech, nadat hij eerst zelf gezegd had dat dit unfair was omdat de studenten niet meer aan het woord konden komen. Een keer verplichtte hij de studenten ook werkelijk een passage te schrappen.

Dit jaar ging deze inmenging echter nog een hele stap verder. Nadat de rektor de studentenspeech onder ogen gekregen had besloot hij dat dit zo niet kon. De speech was te negatief en had geen oog voor de verzevenlijkingen van de universiteit: "Hoe durven jullie het aan om bij de viering van vijftienvijftig jaar KU Leuven zo een speech te brengen". Hij zette de studentenbeweging voor de keuze: ofwel werd de speech veranderd, ofwel zou hij zijn oorspronkelijke speech volledig schrappen en vervangen door een speech die expliciet gericht was tegen de studentenspeech en waarin deze "met de grond gelijkgemaakt zou worden".

Negen

Nochtans verklaarde de rektor vorig jaar nog in zijn speech dat het feit dat "stemmen uit de universiteit zich in het toekomstdebat mengen niet mag verworden of irriteren" en dat

"ware democratieën hun kritikasters financieren". Stemmen vanuit alle richtingen mogen ongecensureerd gehoord worden, en daarbij ook die van de studenten.

Positief

De speech van de studenten wordt traditioneel opgesteld op een aantal Open Algemene Vergaderingen (OAV's), waarop alle kringen uitgenodigd worden. Daar was beslist dat vooral de studenteninspraak en het onderwijsdossier de hoofdthema's zouden worden. Verder zou nog aandacht besteed worden aan Isol, het gebouwenbeleid en sociale problematiek. Vooral voor de hoofdthema's moesten "harde standpunten en verwordingen" gebruikt worden. Op elke medebeheersvergadering van Loko kwam immers het schrijnend gebrek aan aandacht voor de standpunten van de studenten steeds weer tot uiting.

De opkomst van de kringen op dergelijke vergaderingen is nooit bijzonder groot te noemen. Dat is ook logisch: ze vinden plaats in september. Toch waren in totaal negen kringen bij de totstandkoming betrokken.

Na de reactie van de rektor werd een speed-OAV — voor diezelfde avond, afgelopen vrijdag — bijgevoerd. Dat is altijd een bedenkelijke

aangelegenheid omdat men nooit alle kringen zo snel kan verwittigen. Normaal moet een OAV twee weken op voorhand aangekondigd worden. In dringende gevallen moet men natuurlijk naar een noodplossing zoeken, maar dat iedereen tijdig een uitnodiging ontvangt is wel een minimale vereiste die nu helemaal niet ingevuld werd. Eigenlijk werden de kringen helemaal niet verwittigd, enkel een aantal afzonderlijke kringvertegenwoordigers, waarvan vele bij de totstandkoming van de speech helemaal niet betrokken waren.

Kosmetisch

Een aantal aanwezigen waren van mening dat de visie van de studenten niet mocht veranderen onder invloed van de rektor: "Veranderingen hadden dan maar op de vorige OAV worden aangebracht worden". Ook werd het cynische van heel de situatie aangebracht: "Studenteninspraak was een van de belangrijkste thema's van de speech en hem nu veranderen zou bewijzen dat de studenten hier niet zo sterk op hun stuk staan als ze zelf wel beweren."

Uiteindelijk werd na stemming besloten wél veranderingen aan te brengen. Iedereen was het erover eens dat de tekst een aantal ongenueanceheden bevatte, die slecht of niet beargumenteerd waren en waaraan "kosmetische correcties" konden aangebracht worden. Anderen vonden het noodzakelijk verder te gaan en ook melding te maken van enkele "positieve aspecten" in het universitaire beleid. Na stemming werd geopteerd voor dit laatste alhoewel anderzijds — kontradictorisch — gesteld werd dat niets aan de inhoud veranderd mocht worden.

Licht

De speech die hier tot stand kwam verschilt uiteindelijk niet heel veel van de vorige. Wel is de toon wat zachter geworden. De vraag is of het dan wel nodig was om die aanpassingen door te voeren en zo aan de eisen van de rektor toe te geven. De stelling van enkele studentenvertegenwoordigers dat "de speech enkel veranderd werd omdat we nu zelf inzien dat hij niet goed is" gaat niet op aangezien men anderzijds stelde dat "we de speech wel mochten veranderen als we hem willen voorlezen".

Behalve dat het zoals reeds gesteld eigenlijk geen echte OAV was, werd er bovendien nogal willekeurig omgesprongen met stemprocedures, zodat een eerdere stemming — over het al dan niet vermelden van de druk van de rektor en het wijzigen van de speech als gevolg hiervan — herommen werd nadat een aantal mensen de vergadering verlaten hadden. Het besluit was dat de aanwezigheid bij de openingsceremonie hier niet over ingelicht zouden worden.

Opening 1993-'94

vervolg van pag. 1

huis uit te bouwen. "Wat ons zeer verheugt." Verder beklemtoont Dillemans echter ook de preferentieband tussen de twee zusteruniversiteiten.

Terrein

Ook de geleidelijke overgang van een kerkelijk instituut naar een kristelijk geïnspireerde instelling komt aan bod, met als recente verzenlijking dat de benoemingen van het academisch personeel in laatste instantie door de Raad van Beheer gebeuren, wat een belangrijke stap in de verdere verzelfstandiging van de universiteit ten opzichte van de In-richtende Overheid is.

De KU Leuven heeft in de afgelopen vijftienvijftig jaar haar positie op de internationale kaart veroverd. Hier komt weer de konsolidering van de verworven positie op de proppen: "We

stevener rustig, maar gedreven voort." Hierna volgen een opsomming van de verworvenheden op diverse terreinen.

Een bevestiging van het katholieke karakter van de universiteit mocht natuurlijk niet uitblijven, waarbij wordt verdedigd dat een katholieke universiteit geen contradictio in terminis is. Met andere woorden, in een gespecialiseerde wetenschappelijke wereld moet de kristelijke traditie warm kunnen blijven.

Temmen

Ten slotte wordt nog een andere traditie gekonsolideerd: de meerderheid van de aula heeft het Vlaamse volkslied aan. Ze zullen hen niet temmen.

Kris Jacobs
Tom Kestens

Karen De Poeter

Acco en de democratisering Over het losjes interpreteren van studenteninspraak

Voor studenten willen de eerste weken van het academiejaar op financieel gebied nogal eens zwaar vallen. Allerlei nieuw materiaal moet aangekocht worden, bij de inschrijvingen verdween er al een serieuze bedrag van de bankrekening en ook 'ontspanning' wordt een stuk duurder. En tot nader order blijft ook de aankoop van cursussen nog steeds een van de grootste uitgaven. Gelukkig is er Acco. Hoewel, meer en meer lijkt Acco op sommige punten zijn oorspronkelijke doelstellingen voorbij te streven.

Acco werd op het einde van de jaren vijftig opgericht door de studenten om handelbare en goedkope cursussen te leveren. Om de drempel tot de universiteit zo laag mogelijk te houden, is het belangrijk dat men niet verplicht is een fortuin uit te geven aan noodzakelijk kursusmateriaal. Hiertoe is een samenwerking tussen studenten, profen en Acco een must. Doorheen de jaren is Acco echter uitgegroeid tot een 'bedrijf', dat naast cursussen ook boeken en allerlei 'schoolbenodigdheden' aanbiedt.

Tenen

Een van de zaken die Acco tot een studentenonderneming maakt, is het zogenaamde *solidariteitsprincipe*. Dit houdt in dat de kursusbodprijs onafhankelijk is van de fakulteit waarvoor de kursus bestemd is. Moest men gewoon de marktprijs volgen, dan zou een cursus voor bijvoorbeeld geologie-studenten veel meer kosten dan een even dikke cursus voor rechtsstudenten, omdat er nu eenmaal meer rechtsstudenten zijn en er dus op een grotere oplage kan gedrukt worden. Sociale Raad heeft steeds gehamerd op het belang van dit solidariteitsprincipe, omdat de studiekost niet afhankelijk mag zijn van de studierichting die men volgt. Een studiekeuze moet immers gebaseerd zijn op persoonlijke interesse en motivatie, en niet op financiële argumenten.

Jammer genoeg geldt het solidariteitsprincipe enkel voor cursussen, niet voor boeken. En dit wordt nu het probleem: het is tegenwoordig mode om cursussen van het ene jaar op het andere te promoveren tot boeken. Aan deze nieuwe tendens binnen het kursusaanbod zijn twee grote nadelen verbonden: boeken zijn sowieso al stukken duurder dan cursussen, en aangezien voor boeken geen solidariteitsprincipe wordt toegepast, moeten studenten van kleine kringen er nog eens extra voor betalen. Maar het is niet enkel om financiële redenen dat de 'opwaardering' van cursussen tot boeken zoveel mogelijk moet worden vermeden.

Reukgommetjes

De meeste studenten blokken gemakkelijker uit een cursus, waarin ze zelf bepaalde dingen kunnen markeren, of notities bijhouden. Een mooie voorpagina en rektoverso druk oogt wel leuk, maar het maakt de cursus daarom niet eenvoudiger te studeren. Als naslagwerk heeft een boek natuurlijk zijn waarde, maar om te blokken heeft een cursus, die nauw aansluit bij de gedoctrineerde stof meer voordelen.

Voor profen is er aan boeken natuurlijk wel iets extra te verdienen. Bovendien kunnen ze met boeken het prestige van hun cursus wat opdrijven en is de cursus commercieel aan-

trekkelijker. Er speelt ook nog een ander argument mee. Profen moeten jaarlijks een aantal wetenschappelijke publikaties, boeken en tijdschriftartikels, kunnen voorleggen. Een cursus wordt niet als een wetenschappelijke publikatie beschouwd, tenzij het als boek is uitgegeven. Dit is een voorbeeld van hoe het reglement van de KUL de kwaliteit van het onderwijs negatief beïnvloedt. De verantwoordelijkheid ligt dus in de eerste plaats bij de universitaire overheid, maar aangezien Acco er voor de studenten is, is het niet meer dan logisch dat het ook zelf het gebruik van cursussen moet promoten.

Gadgets

Wanneer zij dit niet doet, bestaat het gevaar dat Acco het oorspronkelijke doel van de democratisering uit het oog gaat verliezen. En dat is nu niet het gene wat er bij Acco schijnt te gebeuren de laatste jaren. Een aantal zaken wijzen hierop. Een student vraagt goedkope, simpele cursussen. Acco biedt ook een hele resem andere produkten aan die gerder thuishoren in de serie 'reukgommetjes'. Een groot deel van de Acco-ruimte wordt immers ingenomen door 'de winkel', waarin een aantal noodzakelijke, maar ook een heleboel minder nuttige 'gadgets' verkocht worden. Men kan zich de vraag stellen of dit te rijmen valt met de doelstellingen van Acco. Als studentenbedrijf moet Acco immers niet de markt achterna houden, maar haar doelstelling in het oog houden en zich blijven richten op haar publiek, dat voor het grootste gedeelte toch nog uit studenten bestaat.

Acco kan nog steeds rekenen op de steun van de Leuvense studentenkringen, maar wanneer het zal evolueren tot een bedrijf als een ander, zal het uiteraard de aantrekkings-

kracht verliezen die het nu heeft. Het is best mogelijk dat Acco als bedrijf zeer goed draait, maar toch verder weggroeit van de studentenwereld. Wanneer de afstand te groot wordt, zal Acco af te rekenen krijgen met andere bedrijven die zich op dezelfde marktsector richten, omdat de loyaliteit van de studenten tegenover Acco dan wegvalt.

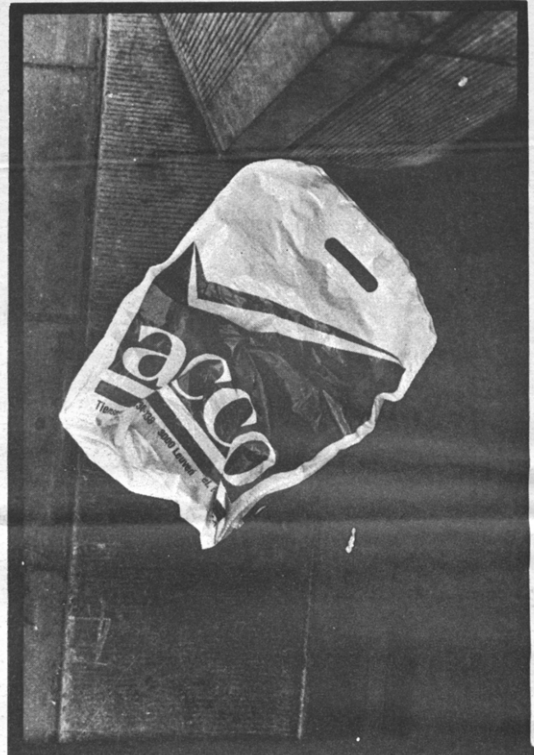
Opmerkelijk is ook dat Acco enkel wou overschakelen op chloorvrij papier, wanneer tegelijk het voorstel om de prijzen 2% te laten stijgen werd goedgekeurd. Het initiatief van Acco is op ecologisch gebied natuurlijk te prijzen, maar een prijsverhoging als heilboom zegt veel over de manier van beslissen: het is duidelijk geen principeel standpunt.

Op Sociale Raad worden 5 vertegenwoordigers voor de Raad van Bestuur van Acco gekozen. Het is dus mede aan de studenten om ervoor te zorgen dat Acco blijft wat het moet zijn: één van de middelen om van studeren geen dure aangelegenheid te maken, maar een voorbeeld voor andere studentenvoorzieningen hoe een studentvriendelijk beleid moet gevoerd worden.

Kever

Nieuw dit jaar is dat cursussen op chloorvrij papier worden gedrukt, een beslissing van de Raad van Bestuur van 18 mei. Bij Acco zelf kregen we echter geen duidelijk antwoord op de vraag hoe het papier dan nu wel gebruikt wordt. Er werd ons gezegd dat er waterstoftrichloride (HClO₃) gebruikt wordt, maar dit is helemaal geen chloorvrije verbinding. In ieder geval is de kursusbodprijs met 2% gestegen tegenover vorig jaar, van 1.750 naar 1.785 per blad.

Wim De Rop
Johan Vos

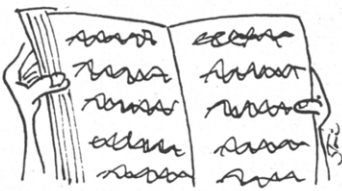
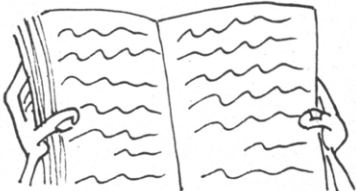
Wie deze zak vindt, is er twee waard.

(foto Els Castelein)

BIJ EEN GEWONE CURSUS ZIE JE DE TEKST DUBBEL ZODAT JE DE LEERSTOF BETER ONTHOUDT...

MAAR BIJ EEN RECTO-VERSO BOEK OVERLAPPEN DE TEKSTEN ELKAAR ZODAT HET EEN WARBOEL WORDT

Werrrrrk

Kringraad, de geleding van Loko, die zich met de onderwijsproblematiek bezig houdt, zoekt:
1) één vertegenwoordiger voor de Akademisch Raad van de KU Leuven. De kandidaat moet een student zijn uit de biomedische of de eksakte wetenschappen.
2) drie vertegenwoordigers voor de Onderwijsraad van de KU Leuven. De kandidaten moeten studenten zijn uit de humane wetenschappen of uit eksakte wetenschappen. Ervaring op

POC of Fakulteitsraad is een voordeel.
3) twee vertegenwoordigers voor het Akademisch Vormingsinstituut voor Lerarenopleiding. De kandidaten moeten studenten zijn uit de eksakte of biomedische wetenschappen. Ervaring met aggregatie is gewenst.
4) twee vrijgestelden om de werking van Kringraad te verzekeren. Zij zullen moeten instaan voor de administratieve en de praktische ondersteuning van de AV en worden verondersteld ook inhoudelijk denkwerk te verrichten. De vrijge-

stelden worden halftijds betaald. Meer informatie over deze functies kan je steeds bekomen op het kantoor van Kringraad in de 's Meiersstraat 5. Hier moeten ook de kandidaturen (schriftelijk met motivatie en cv) voor deze functies ingediend worden ten laatste op woensdag 6 oktober 1993 om 18 uur. De kandidaten zullen de AV op vrijdag 8 oktober moeten bijwonen, waar zij dan eventueel kunnen verkozen worden.

Iteco start nieuwe jaarwerking

Iteco, een vormingscentrum voor ontwikkelingssamenwerking en interkulturele training, organiseert zoals elk jaar een aantal cursussen. Traditioneel zijn het oriëntatiecursussen die zich richten op mensen die willen nadenken over hun engagement in onze maatschappij. De inhoudelijke uitwerking van zo'n cursus is volgens de organisatoren heel ruim en richt zich tot mensen die in een andere kulturele context (willen) werken (met asielzoekers, migranten, vierde wereld) of hun derde-wereldengagement in de praktijk willen omzetten. De eerste dagen van deze cursus wordt bovendien nogal wat aandacht besteed aan het samen — met de deelnemers — programmeren van het verloop van de cursus, waardoor elke groep zijn eigen aksenten zal kunnen leggen.

Dit jaar organiseert Iteco ook een 'Interkulturele training andere culturen' in het Mala Ibrahim, het Leuvense migrantencentrum, gelegen aan het Damiaanplein. Deze cursus werd opgezet voor mensen die in hun werk of engagement te maken krijgen met mensen van andere culturen (migranten, asielzoekers, zigeuners of — als je zelf migrant bent — Belgen). Een interkulturele training vertrekt altijd van de werkervaringen van de deelnemers en probeert met de groep en de begeleiding na te denken over de eigen plaats, het eigen functioneren, de

eigen achtergrond en houding. Kennen van deze Iteco-training zijn de multikulturele aanpak, de pourri van methodieken en het gevarieerde deelnemerspubliek. Deze training gaat door op de vrijdagden 1, 8 en ten slotte 15 oktober 1993.

Iteco schuwt het niet op politiek vlak een uitgesproken mening te verkondigen. In zijn nieuwsbrief (herfst '93) uit Iteco een heel scherpe kritiek op de huidige staatssecretaris van ontwikkelingssamenwerking E. De Rycke (SP) die op 15 mei 1993 een moratorium afkondigde voor nieuwe erkenningen van ontwikkelingswerk(sters). "Deze maatregel, ingegeven door besparingen en door slecht beheer, zet het vertrek van minstens vijftien mensen die vertrekken klaar waren, op de tocht. Daarnaast zullen nog heel wat samenwerkingen met partners uit het Zuiden niet kunnen uitgevoerd worden of verlenging van bestaande projecten belemmerd worden." Iteco vindt dat het niet kan dat lopende engagementen met NGO-koöperanten zomaar met een pennetrek en zonder enig overleg gestopt worden. "Participatieve planning behoort blijkbaar nog niet tot de Belgische mogelijkheden... de partners en mensen met wie concreet samenwerkt wordt, verdienen beter".

(pvdk)
Voor meer informatie: Iteco, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel. tel. 02/539.26.20

Miniaturen tentoongesteld Tweeënzestig Vlaamsche prentjes

In het Kultureel Centrum in de Brusselsestraat loopt de tentoonstelling 'Tover van de Middeleeuwen'. De hoofdbrok wordt gevormd door een indrukwekkende verzameling Middeleeuwse handschriften. In een tweede, didactisch deel wordt onder meer het belang geschetst dat de miniaturisten voor de latere schilderkunst hadden. Het is een boeiend project geworden, maar met een iets te slordig versluierde politieke boodschap.

Vorig jaar organiseerde de stad Leuven in samenwerking met de KU Leuven de populair-wetenschappelijke tentoonstelling 'Van Silex tot Chip'. Een paar jaar daarvoor was er 'Van Appel tot Atoom'. Twee kaskrakers waarop zowat een hele generatie Vlaamse middelbare scholieren passeerde. Beide waren gericht op een zeer ruim publiek, en boden in de eerste plaats een amusante kennismaking met de natuurkunde. Zo kon je bij 'Van Appel...' zelf allerlei proefjes doen om bijvoorbeeld de wetten van de zwaartekracht te testen. De tentoonstelling 'Tover van de Middeleeuwen' is de derde in dit rijtje.

Barok

Na de kool van Faraday en de vuurstenen, de miniaturen. Een niet zo evidente reeks, en waarschijnlijk ook een commercieel risico, want knopjes duwen en potjes mengen zou wel eens heel wat meer volk kunnen lokken dan Middeleeuwse prentjes. Toch komt het publiek tot hertoe in massa's naar de Brusselsestraat afgezakt. Je wordt de tentoonstelling binnengeleid langs de oude kapel van het centrum, waar de handschriften zelf tentoongesteld liggen. De makers wilden de sfeer kreëren van een kloosterbibliotheek, waar de boeken op kateders te kijk liggen. De barokke ruimte is schaars verlicht om de kwetsbare werken te beschermen, en op de achtergrond hoor je Gregoriaanse gezangen. Je merkt dat hier dezelfde handen aan het werk zijn geweest die de twee vorige tentoonstellingen vormgaven. Er wordt dus ook hier gestreefd naar betrokkenheid van de bezoeker. Dat lukt, wat niet voor de hand ligt bij dit onderwerp, en wel zonder over het randje van de kitsch te stappen. Praktisch probleem is wel dat je maar met twee of drie tegelijk naar zo'n klein prentje kan kijken, en dat is erg vervelend als je met z'n twintigen de aanwezigingen van de overigen soms zeer professionele, gidsen wil volgen.

Gids

Bovenop de eigenlijke expositie krijg je in het tweede deel een meer didactische uiteenzetting. Die tweedeling is een uitstekende keuze, omdat het publiek algemeen genomen niet al te vertrouwd is met miniaturen. Beterzijds kan je de tentoonstelling beter in omgekeerde richting doorlopen, zeker als je geen gids volgt.

Zo krijg je eerst een algemene uiteenzetting over wat je daarna te zien krijgt, en weet je tenminste waar je op moet letten.

Dekor

Het tweede deel begint met een opsomming van de nieuwe thema's in de Vlaamse miniaturkunst. Het zijn onderwerpen die daarvoor nooit in de beeldende kunst aan bod kwamen, die door de miniaturisten voor het eerst in beeld werden gebracht, of, in sommige gevallen, 'uitgevonden'. Zo is er het verhaal van de onbestaande vrouwelijke heilige. Een vijftiende-eeuwse illustrator zag een Italiaanse afbeelding waarop de gekruisigde Kristus afgebeeld stond met een lang kleed. Hij was ervan overtuigd dat het om een vrouw ging en introduceerde zo een vrouwelijke gekruisigde heilige in de ikonografie.

Een andere nieuwigheid was het veelvuldig voorkomen van de heilige Jozef in de miniaturen. Hij kreeg de rol van 'voedster-vader', een soort onthaalvader die de hoede krijgt over het kind van een ander. Op de tentoonstelling zien we hem afgebeeld terwijl hij pop kookt, en tijdens het drogen van Jezus' gewassen luiers. Twee afbeeldingen met een uiterst realistisch karakter.

En zo komen we bij wat volgens de makers van de tentoonstelling, de professoren Smeysers en Cardon van het Studiecentrum Vlaamse Miniaturisten, het eigenlijke belang van de miniaturen vormt. Waar de Vlaamse Primitieven tot hertoe zowat gezien werden als genieën die uit het niets opdoken, wil deze tentoonstelling aantonen dat Van Eyck en kompanen hun mosterd bij de miniaturen haalden. Het veelgeprezen realisme van de Primitieven, waarvan het bekendste voorbeeld het centrale paneel van Van Eyck's Lam Gods is, zou een voortzetting en een perfectieering zijn van wat Smeysers het pre-Eyckiaans Realisme noemt. Een realisme dat onder meer spreekt uit de manier waarop de figuren zijn afgebeeld. Ze krijgen specifieke, bijna karikaturale kenmerken en worden voorgesteld in een realistisch decor, waaruit hun dagdagelijkse bezigheden kunnen afgelezen worden. Sommige illustraties werden omkaderd door 'drölerieën', tafereeltjes waarin alledaagse figuren — een boer, een monnik — in hun natuurlijke omgeving worden afgebeeld in vaak grappige situaties.

De tentoonstelling toont je dan een

kopie van een zeventiende-eeuwse gravure die een voorspelling over de toekomst van Vlaanderen uitbeeldt. De tekst is afkomstig van Lubert Hautscilt, een geestelijke autoriteit uit de vijftiende eeuw die een belangrijke rol speelde bij de totstandkoming van sommige handschriften. Hautscilt schreef zijn voorspelling neer in een raadselachtige taal. Zo spreekt hij over GYBID, een letterwoord dat staat voor de vijf voornaamste steden van Vlaanderen: Gent, Ieper, Brugge, Rijsel (Insula) en Dowaij. Hij voorspelt "uit GYBID zal GYB ontstaan", het Franstalige en het Nederlanderstalige deel zullen dus scheiden. En verder, over het als vruw geperсонificerde Vlaanderen: "Met volle borsten geeft gij onze melk aan vreemden" en verder: "Vlaanderen, bloem der bloemen (...) gij zult de bedrieglijke teugels wenden". Het is eigenaardig dat aan deze gravure zo veel aandacht wordt besteed. Ze werd een paar eeuwen na de miniaturen gemaakt en heeft er in feite niets mee te maken. Toch wordt op deze tentoonstelling zowat een halve kamer gevuld met reprodukties en een vertaling van dit ene stuk. Je kan dan ook niet aan de indruk ontkomen dat hier een nauwelijks verholten politieke boodschap wordt uitgesproken, zeker als je op de vermissage Davidsfondsvoorzitter Lieven van Gerven de hoop hoorde uitspreken "dat Vlaanderen, naar het woord van de dichter, Vlaanderen zal heten".

Kijkdoos

Een lange trap brengt je op de zolder van het Kultureel centrum. Door een vijftiende-eeuwse markt na te bouwen, wordt hier het merkantiele belang van de miniaturproductie in beeld gebracht. Verluchte handschriften waren, naast het bekende Brugse laken, een belangrijk Vlaams exportproduct. Dat Vlaanderen in die tijd een economische grootmacht was, wordt in deze door het Davidsfonds gesteunde tentoonstelling ten overvloed benadrukt.

In dit deel kregen de didactici voorrang op de miniaturproffen. We belanden dan ook regelrecht in de kitsch op dit marktje, waar we het ruisen van de zee op de achtergrond horen, maar dat is een detail. Want de tentoonstellingsbouwers hebben hun best gedaan om een aantal dingen aanschouwelijk te maken. Ze verknippen bijvoorbeeld een aantal miniaturen en schilderijen en zetten de onderdelen als in een kijkdoos achter elkaar om zo de evolutie van perspectief en dieptewerking in de schilderkunst te tonen.

In het allerlaatste deel ontspoort de tentoonstelling op inhoudelijk vlak.

Als verklaring van waar die plots realistische en (dus) pessimistische tendens in de kunst van het begin van de vijftiende eeuw vandaan kwam, worden de moeilijke, duistere tijden verantwoordelijk gesteld. De Middeleeuwse mens had het zwaar te verdragen, en vond in zijn alledaagse bestaan redenen te over om een pessimistische kunst voort te brengen. Men verwierp eerst de idee dat de Vlaamse Primitieven de eerste realisten zouden zijn, maar geeft die titel meteen door aan de miniaturisten.

Lachertje

Maar bovendien worden hier al te onvoorzichtige, extra-artistieke, redenen geformuleerd om het ontstaan van dat realisme te verklaren. Er heerst de laatste jaren trouwens een nieuwe visie onder mediëvisten die stelt dat de Middeleeuwen helemaal niet zo duister waren als wij wel den-

ken. Tot die strekking behoort ook de Brusselse hoogleraar Jozef Janssens die met zijn boek 'De Middeleeuwen zijn anders' een en ander in gang zette.

Helemaal te gortig wordt het dan wanneer de tentoonstelling de vergelijking met de hedendaagse situatie doortrekt. Het laatste beeld van 'Tover van de Middeleeuwen' is een met kranteknipfels beplakte muur. Daarmee wil men de suggestie wekken dat het leven in onze tijd ook geen lachertje is. Ook uit de speeches op de vermissage bleek dat het salonfähig is om te spreken over de komst van een herfstij van onze beschaving, het morele verval van de maatschappij, en meer van dat soort gemeenplaatsen. Daarvan is deze knipselmuur ook een droevig voorbeeld. Een overbodig slot voor een mooie tentoonstelling, en dus een reden te meer om ze van achter naar voren te volgen.

Raf Uten

Strips onder stof

(foto Karel De Weerd)

Kerosene brengt Do or Die en Holy Rollers De muzikale dimensie van zwaar legerschoeisel

Eén van de concertorganisatoren die Leuven — nu ja — rijk is, heet Kerosene. Zij openen op 4 oktober hun muzikale kalender met twee groepen: Do or Die en Holy Rollers. Het lijkt de start van een veelbelovend jaar. Zo plant Kerosene ook nog een concert van Tar.

Do or Die is een 'meidenbèndje' uit Amsterdam met de cd 'Shake the Stars' (1993) op haar actief. Of deze dames binnenkort ook effectief aan de sterren zullen schudden, is zeer de vraag want de cd komt nauwelijks van de grond. In hun soepje van punk, hard-core en metal zitten een aantal leuke ideeën en tempowisselingen, maar de indruk dat je het allemaal al eens eerder en beter gehoord hebt, laat je niet los. De teksten ademen een sfeer van angst, pijn, onrechtvaardigheid en opstand uit. Helemaal terecht dit niet altijd in even originele of subtiel bewoordingen. Teksten als "Oh what a pity, we're living in a city" ('Living in the city'), of, "I never asked for, being born, I never asked for, lost and found forms, I never asked for, dirty politics, I never asked for, hypocrisies" ('A World Like This'), getuigen niet meteen van uitgesproken poëtisch talent.

Drumster

Dat ons wereldje vierkant draait, is al geruime tijd geweten. Maar dat der-

beperkteid van de typische Dischord-stijl van zich af te werpen en een geheel eigen geluid uit te bouwen.

Jeugdhuis

De personeelswissel die de groep ondertussen doorgemaakt heeft, ligt ongetwijfeld aan de basis hiervan. De oorspronkelijke drummer werd vervangen, de bassist schakelde over op gitaar, en een nieuwe bassist, afkomstig van het ondertussen legendarische wansmakelijke Gwar, deed zijn intrede. Een stevige gitaarklank, knappe dubbelzang en afwisselingen in tempo en volume vormen de ingrediënten voor nummers met een spankracht die, zelfs in de wereld van het gewapend beton, zeldzaam is. Liefhebbers van het betere gitaarwerk zoeken reeds nu — eventueel met behulp van diverse stadspannen — hun weg naar jeugdhuis Sojo in Kessel-Lo.

Thomas De Mot

Do or Die en Holy Rollers treden maandag 4 oktober op in jeugdhuis Sojo, 1 Meilaan te Kessel-Lo (vlak achter het station). Kaarten kosten 250 frank in voorverkoop en 300 frank aan de kassa. De zaal is open vanaf 19 uur.

Dit heet niet stom, maar stoer

De programmering van Klapstuk 1993 Het post-De Keersmaekertijdperk ingezet

Die Bruno Verbergt is een handige jongen. Altijd tot een interview bereid, zelfs als er niemand naar gevraagd heeft. Maar een man die om de twee jaar een maand lang de geheel uit honderd procent rekbaar materiaal en het nodige danstalent opgebouwde medemens op Leuvense podia zet met het bevel te bewegen, mag men veel vergeven. Want dat Klapstuk een interessant festival is, staat vast. Dit jaar staat de eigen creatie centraal.

Zoals gewoonlijk is de Klapstukprogrammatie tot op het laatste moment geheim gehouden. Buiten het wegblijven van enkele grote koryfeën waren er bij de bekendmaking echter geen grote verrassingen te bespeuren. Anne Theresa De Keersmaeker zal er voor het eerst sinds lang niet meer bij zijn. Rosas en Ultima Vez, de dansgezelschappen van respectievelijk De Keersmaeker en die andere Klapstukgigant, Wim Vandekeybus, hebben de laatste jaren een opmerkelijk succesvolle carrière opgebouwd. Vooral het aanwijzen van De Keersmaeker als vaste choreografe van De Munt sinds 1991 geeft aan dat een nieuwe generatie Belgische dansers de definitieve stap naar een inter-

nationale werking en daarmee ook uitstraling heeft gezet. De twee door Klapstuk grootgebrachte gezelschappen zijn veel meer dan andere groepen geliefd bij het Leuvense danspubliek, zo bleek eens te meer bij 'Achterland' van Rosas op Klapstuk 91 en de meest recente Leuvense doortocht van Vandekeybus in 1992. De kans is groot dat nog eens een programmering van deze twee gezelschappen teveel zuurstof zou wegtrekken van de minder bekende choreografen.

Opdrachten

De editie 1993 van Klapstuk vervult dan ook een sleutelfunctie binnen de

geschiedenis van het dansfestival. Het vorige Klapstukfestival kreeg de titel 'Dansfeest in een gekonsoleerd landschap' mee. Dit wees enerzijds op de aanwezigheid van die grote publiekstrekkers, geboren uit de vruchtbare Belgische dansgolf van de jaren tachtig. Anderzijds werd met de introductie van enkele zogenaamde 19.15-voorstellingen — bedoeld om jonge kunstenaars een kans te geven — vastgelegd wat de weg zou zijn die Klapstuk de volgende jaren zou moeten gaan bewandelen, wilde het niet op een dood spoor terecht komen. Eigen opdrachten die werden gegeven aan jonge kunstenaars werden belangrijker. Met deze editie heeft programmator Bruno Verbergt die eerste tak dus voor een groot deel laten vallen en zich meer dan vorige jaren op de vernieuwing toegelegd. Het duidelijkst wordt dit geïllustreerd door de programmering van dit keer negen verschillende 19.15-voorstellingen.

De enige echt grote Belgische naam die nog op het festival geprogrammeerd staat, is Jan Fabre. Hij was ondanks zijn bekendheid auteur van de

meest controversiële voorstelling van de vorige editie, 'Sweet Temptations'. Dat hij toch nog opgenomen is, ligt misschien wel aan het feit dat Fabre door zijn reputatie meer dan andere artiesten een festival spankracht kan geven. Toch wordt het werk van Jan Fabre te goed opgevolgd door de grote centra van hedendaagse dans in Europa, om je geen vragen te stellen bij zijn aanwezigheid op een festival dat vooral jonge kunstenaars aan bod wil laten komen.

Bestuiving

Het meest in het oog springende verschil wanneer men de nieuwe namen vergelijkt met die van enkele jaren geleden, is de mondialisering van de dansscène. Voor een groot deel is dit te danken aan een mondiaal naar elkaar toe groeien en over elkaar heen schuiven van vroeger naast elkaar levende maar niet interfererende cultuurgemeenschappen. Klapstuk bevestigt hier dus een tendens. Door een wederzijdse bestuiving van verschillende culturen is de stap naar het minder bekende een minder grote stap geworden dan vroeger. Maar wat hier ook voor een belangrijk deel in meespeelt, is het uitblijven van nieuw Belgisch talent. De opvolgers van Fabre, Vandekeybus en De Keersmaeker laten op zich wachten. Hiermee bevestigt de Belgische scène het Europese gewekelaag over de verschralling aan de bron van de dans.

De leemten die ontstaan door het niet programmeren van veel grote namen, worden ingevuld door die artiesten die de voorbije twee jaar regelmatig in de Stuc-dansprogrammatie te zien waren, vaak na opmerkelijke voorstellingen op het vorige festival. De meest bekende naam voor het Leuvense publiek is het dansgezelschap rond de New-Yorkse Meg Stuart. Haar 'Disfigure Study', die vorig jaar in Leuven hemomen werd, betekende een internationale doorbraak. De Uit de studio-voorstelling

van vorig jaar, haar work-in-progress 'Ready-made', is nu uitgewerkt tot 'No Longer Ready-made'. Soms sta je toch verstand van zoveel logica.

Het Spaans-Portugese gezelschap Mal Pelo maakte na 'Quarere' het zo-voor briljante 'Sur (Perros del Sur)', wat het beste doet verhoppen voor hun nieuwe creatie die de werktitel 'Duet' meekreeg. Hun dans straalt de weemoed uit die ook Catherina Sagna boven de anderen doet uitsteken. Haar 'Le sommeil des malfauteurs' was in mei te zien, jammer genoeg veel te laat op het jaar om een groot publiek te kunnen aantrekken. Eerder dan als dans is haar werk als bewegingsteater te kenmerken. De existentiële onmacht die in haar producties de bovenhand haalt en die ook bij iemand als Meg Stuart aanwezig is, doet zeer kafkaïaanse aan.

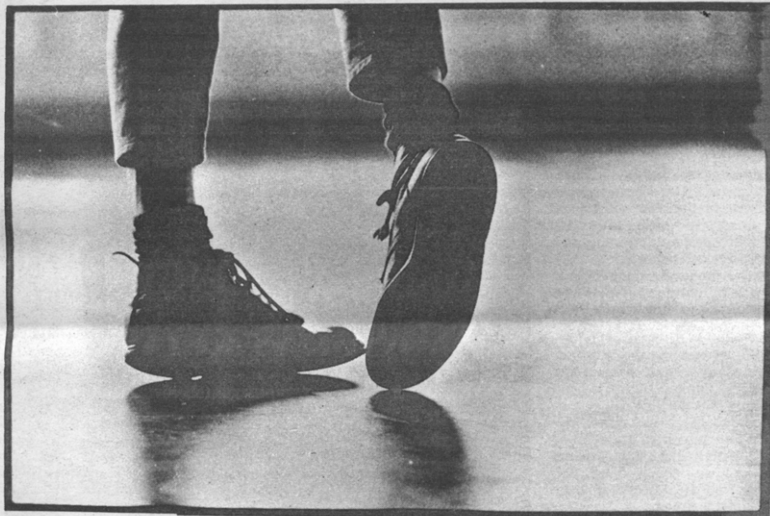
Achtergrond

Totaal tegengesteld daaraan is het werk van Bert van Gorp, dat veel lichtvoetiger overkomt. Vorig jaar maakte hij in het Stuc zijn eerste lange voorstelling, 'Contre-coeur'. Zijn achtergrond is totaal anders dan die van Meg Stuart. Toch maakt Van Gorp samen met de Meg-Stuurdanser David Hernandez een 19.15-voorstelling.

Het zijn maar enkele namen uit het brede aanbod van het festival. De zo goed als onbekende Pakistaanse dans van Nahid Siddiqui en de flamenko van El Farucco kunnen minstens zo interessant zijn. Maar door het kiezen voor jongeren is het voor het publiek ook een sprong in het duister. De ontdekkingstocht die Klapstuk kan zijn als de toeschouwer genoeg durft, wordt er alleen maar interessanter op.

Jeroen Overstijns

De volledige programmatie van Klapstuk is te vinden in de programmabrochure. Reserveren voor de voorstellingen waar nog plaatsen voor zijn, kan op het Stuc, tweede verdieping.

Een stapje in de wereld

Uitverkocht

De voorverkoop van Klapstuk verloopt erg vlot, in die mate zelfs dat we nu al een uitgebreide lijst van uitverkochte voorstellingen kunnen presenteren. Alle voorstellingen van de volgende groepen zijn uitverkocht: EN-KNAP, Christian Bourigault, Nadir/Catarina Sagna, Mehmet Memo Sander, Meg Stuart Company, Dennis O'Connor, Christine De Smedt, Olga de Soto, Mal Pelo, Bert Van Gorp/David Hernandez, Francisco Camacho. Voor Vera Mantero zijn er geen kaarten meer op 21/10 en 22/10, en Donna Uchizono is uitverkocht op 22/10. Gezien dit groot aantal uitverkochte voorstellingen heeft men ook de abonnementsformule moeten stopzetten.

Uw scheef bakkes.

Uw waterhoofd.

Uw groen neushaar.

Uw lief.

Uw teveel aan teenkaas.

Het leven zit u niet mee. Gelukkig is er een oplossing voor uw problemen in zicht.

U bent namelijk onze gloednieuwe

MEDEWERKER

Veto is ook dit jaar meer dan ooit op zoek naar de zin van het leven. Maar veel meer nog zoeken wij journalisten, fotografen, layouters en gewillige geitjes. U behoort ongetwijfeld tot een dezer categorieën.

Kom eens langs op 's Meiersstraat 5.

advertentie

politika
STUDENTEN SOCIALE WETENSCHAPPEN K.U. LEUVEN

POLITIEK vandaag

Actualiteit op de korrel genomen door

Eric Van Rompuy (CVP), Gerolf Annemans (Vlaams Blok), Johan Malcorps (AGALEV), Frank Vanderbroucke (SP), Rik Daems (VLD) en Bert Anciaux (VU).

Moderator: Jos. Bouveroux (BRIN)

Maandag 4 oktober • 20u00
Aula "Pieter De Somer"

KB-STUDENTENKANTOOR

Knack

Ouderwetse romantiek op het terras

Oude films op nieuwe klinkers

De eigenlijke Stuc-programmatie wordt even uitgesteld omwille van het Klapstukfestival. Met enkele terrasfilms wordt het seizoen nu al feestelijk geopend. Zoals vaak grijpt het Stuc hiervoor terug naar oude Hollywood-klassiekers, die doen het nu eenmaal goed in openlucht. Oude glories als Judy Holliday, Marilyn Monroe en Cary Grant maken deze keer het mooie weer.

Judy Holliday is de ster in 'Born Yesterday' van George Cukor. Ze is Billy, een voormalige nachtclubzangeres en nu het liefje van een corrupte miljonair. Die huurt een journalist in om haar de stijl bij te brengen die past in de hogere kringen. Billy wordt al gauw ook verliefd op de journalist. Het verhaal doet meteen denken aan 'Pygmalion' van George Bernard Shaw, later eveneens door Cukor verfilmd als 'My Fair Lady'. 'Born Yesterday' is echter een soberdere productie die veel meer de sfeer van de jaren vijftig uitademt, met gangsters, nachtclubs en blonde vamps.

Tandem

Een opvallend kenmerk — ook trouwens van Cukors andere films — is de belangrijke vrouwenrol. De regisseur had een grote interesse voor de positie van de vrouw in een — toen zeker nog — door mannen gedomineerde maatschappij. En hij was hierin vaak een stap vooruit op zijn generatie. Geen wonder dan ook dat hij langdurig samenwerkte met grote actrices als Katherine Hepburn, Greta Garbo en natuurlijk Judy Holliday, die voor haar rol in 'Born Yesterday' ook een Oscar ontving.

In 'Some Like It Hot' van Billy Wild-

der steelt Marilyn Monroe de show, naast Tony Curtis en Jack Lemmon. Uit Wilders omvangrijk werk is deze film misschien niet de beste, maar wel de meest gekende. Curtis en Lemmon, twee muzikanten, zijn op de vlucht voor een bende gangsters. Ze vermommen zich als Daphne en Josephine en kunnen als leden van een vrouwenband mee naar Miami. Op de trein ontmoeten ze Sugar (Marilyn Monroe), zangeres van de groep. Uit hun gesprekken leert Curtis dat Sugar op zoek is naar een rijke man. Hij zal zich vermommen als miljonair en haar zo voor zich trachten te winnen. Wilder gaat hier te leen bij verschillende genres uit de Hollywood-traditie: hij vermenigt gangsterfilm met sex-comedy en oude slapstick uit de stille film.

Knijpen

De humor ontspruit vooral uit de tandem Curtis en Lemmon die zich in hun vermomming prachtig kunnen uitleven. Ze leren zich steeds beter bewegen in hun vrouwelijke kleren en op hun hoge hakken. Ze voelen ook letterlijk aan hoe vrouwen soms veronder worden (billenknijpen, schunnige opmerkingen) en weten dat ze zich hier zelf ook oot schuldig aan

maakten. Het is zeker niet Wilders bedoeling maatschappijkritiek op de voorgrond te plaatsen zoals hij dat in enkele andere films wel deed. Maar het is mooi hoe hij die kleine scherpe dingen weet te verweven in een voor de rest pretentieloze komedie.

Marilyn Monroe is natuurlijk de publiekstrekker van deze film. Bij regisseur Wilder maakte ze zich nochtans niet erg populair. Ze kwam voortdurend te laat op de set, dronk, vergat haar tekst. Wilder verklaarde nadien nooit meer met haar te willen samenwerken. In het uiteindelijke resultaat valt hier gelukkig niets van te merken. Monroe is op haar best als het ietwat domme maar levenslustige en uiterst sympathieke blondje. Alleen al haar onder tussen legendarische vertolking van 'I wanna be loved by you' maakt deze film het bekijken waard.

Blondje

In de derde terrasfilm 'Arsenic and Old Lace' neemt Cary Grant de belangrijkste rol voor zijn rekening. In één van de eerste scènes huwt hij — als teaterkritikus Mortimer — het buurmeisje van zijn lieve oude tantes. Ze willen meteen op huwelijksreis maar er komt een kink in de kabel. Mortimer ontdekt dat zijn tantes oude mannen vergiftigen met de nobele bedoeling ze uit hun eenzaamheid te verlossen. Hij tracht dit op alle mogelijke manieren voor de buitenwereld te verbergen. Dan zijn er ook nog Mortimers gekke neef die denkt dat hij president Roosevelt is, zijn misdadige broer die terugkeert na een jarenlan-

Marilyn Monroe in *Some Like It Hot*

ge arwezigheid, een politieagent die een toneelstuk schreef en meer absurde personages die het huis in en uit lopen.

Frank Capra's 'Arsenic and Old Lace' is opgebouwd uit een wirwar van misverstanden, leugens en krankzinnige personages. Leuk voor de echte fans van het genre maar voor anderen kan de overdreven drukte na een tijdje behoorlijk ergerlijk worden. De vondsten zijn op zich ongetwijfeld leuk. Zo is er de scène waarin Cary Grant lachend vertelt over een toneelstuk waarin een man naief in een zetel zit, terwijl achter hem zijn moordenaar met een gordijnkoord klaarstaat. Ondertussen staat er echt een

moordenaar die door dit verhaal geïnspireerd wordt. Door overdaad verliezen deze knappe vondsten echter hun impact.

Gelukkig is er nog Cary Grant die met een prachtige hulpeloosheid het hele boeltje tracht te orkestreren. Zijn ludiek verbaasde uitdrukking en onbeholpen gedrag brengen redding telkens wanneer de nood het hoogst is.

Karen De Pooter

Dinsdag 28/9 wordt 'Arsenic and Old Lace' vertoond, woensdag 29/9 is het de beurt aan 'Born Yesterday' en men eindigt met 'Some Like It Hot' op donderdag 30/9, telkens op het terras van het Stuc. De toegang is gratis.

Voor wie reeds plannen heeft

'Samenwonen is geen onverdeeld genoeg'

Over liefde, samenwonen, rivaliteit, maar vooral over angst en twijfel schreef Natalia Ginzburg 'Het interview'. Theatergroep Carrousel brengt het in een regie van Marin van Veldhuizen. Na een succesvolle toernee door Nederland strijkt dit ensemble ook even in Leuven neer.

De Italiaanse Natalia Ginzburg was naast schrijfster ook nog journalist en politika. Ze zetelde onder andere in de tweede kamer voor de kommunistische partij. Haar literaire werk kan hier echter los van gezien worden. Haar oeuvre, dat bestaat uit toneelteksten, nouvelles en romans is eerder persoonlijk-psychologisch dan maatschappijbetreft. In het Nederlandse taalgebied is dat omvangrijke literaire werk echter vrij onbekend. De opvoering door Theatergroep Carrousel vormt dan ook een mooie introductie.

Met 'Het interview' schreef Ginzburg een stuk dat duidelijk een vrouwelijke stempel draagt. Het hoofdpersonage 'Ilaria Rossetti' komt immers het sterkst uit de verf. Ilaria hangt vast aan de traditionele vrouwenrol, waardoor zij gereduceerd wordt tot de zwakke, wachtende partij in haar relatie met de beroemde econoom Tiraboschi. Ze spreekt voortdurend over weggaan, maar het is onmiddellijk duidelijk dat ze uiteindelijk zal blijven.

Trut

We leren haar frustraties kennen uit haar gesprekken met Marco Rozzi. Hij is een jonge journalist die doodgraag Tiraboschi wil interviewen, maar telkens achter het net vist. Drie keer komt hij terug, verspreid over een tiental jaren. Zo raken de levens van deze twee mensen onbewust met elkaar verweven.

Het originele van het stuk ligt voorerst in de sobere, maar rake tekst van Ginzburg. Men hoeft van haar geen zware uitspraken te verwachten over relaties, geen oordelen over juist of fout. Maar in haar eigen directe stijl schetst ze het leven van twee mensen; hoe ze evolueren en toch dezelfde blij-

ven. Zoals altijd in Ginzburgs' werk lijkt er niet veel te gebeuren. De personages komen af en toe in opstand maar ondergaan meestal lijdzzaam hun lot met een soort van vrolijk pessimisme.

Herinneringen en fantasie spelen een belangrijke rol in de beschrijving van de personages. We zien hoe de gesprekken tussen Ilaria en Marco een eigen leven gaan leiden. De personen uit hun omgeving krijgen hier de kenmerken die de twee hen willen toekennen. De manier waarop Ilaria haar rivalen onverbloemd de grond inboort is aandoenlijk en voor haar de enige manier om toch met hen te leven. Tiraboschi's eks-vrouw wordt zo 'de grote trut' die doet alsof ze hem begrijpt, zijn jonge minnares is 'de kleine trut' met boosaardige ogen.

Zielig

Marco gaat op een andere manier te werk: hij idealiseert zijn personages. Zo wordt Tiraboschi's zus — met wie hij een korte idylle beleefde — in zijn ogen een wondermooi meisje. Carrousel toont deze idealisering knap door haar rol te laten spelen door een actrice met een ruw gezicht, een rauwe stem, die boertig over de scène paradeert. Beiden blijven ze in die droomwereld gevangen en slagen er niet in echte beslissingen te nemen. Ze laten zich gelaten leiden door omstandigheden. Een vaak herhaalde uitspraak vat dat mooi samen: "samenwonen is geen onverbloemd genoeg, maar uit elkaar gaan ook niet".

De sobere ingehouden voorstelling van Theatergroep Carrousel doet deze tekst alle eer aan. Het decor en de acteurs bieden niets te veel. Het verhaal pretendeert niet wereldschokkend te zijn en dat doet de regie ook

niet. Men slaagt erin de trage, bijna verlamende sfeer uit de roman over te brengen door regelmatig stiltes in te bouwen en door de minime wijzigingen in gedrag en uiterlijk van de personages.

Marlies Heuer en Cas Enklaar maken van Ilaria en Marco soms ietwat zielige maar op elk moment sympathieke personages. Heuer hield zich al eerder bezig met het werk van Ginzburg en ze zit duidelijk op dezelfde golflengte als de schrijfster. Wel lijken de acteurs soms wat onzeker op de scène te staan, alsof ze (nog) niet op het toppunt van hun kunnen spelen.

Karen De Pooter

Theatergroep Carrousel speelt 'Het interview' op dinsdag 28/9 om 20.30 in de Minnepoort.

BERICHTEN

TIEN JAAR DE BRASSE HOND

'Het meest levendige Vlaamse tijdschrift' (Tom Lanoye)

'Mijn vrouw heeft de complete Brakke Hond verscheurd en in de vuilbak gegooid.' (Herman de Coninck)

In het feestnummer:

Bart de Man over Benno Barnard; Geert Lernhout over James Joyce in België; poëzie van Marcel Vanhilt; een nieuw verhaal van John Irving; een filosofische kijk op Benoit; de winnende verhalen van de wedstrijd; onuitgegeven gedichten van Erik Verpale; parodieën met o.a. Leo Plezant, Paul de Kwispeleere, Hermine Brusselmanns; en écht haar van Tom Lanoye en zoveel meer, bijna 200 blz. dik.

Elke nieuwe abonnee heeft prijs:

of: - D.H. Lawrence, Vijgen (vert. Paul Claes)

of: - Tom Lanoye, Doen!

of: - Koen Peeters, De postbode

of: - Kamiel Vanhole, De beet van de schildpad

of: - J.M.H. Berckmans, Het zomert in Barakstad

of: - het beruchte vrouwennummer van D.B.H.

Stort 700 BF op 001-1183840-31 DBH

Verdussenstraat 13, 2018 Antwerpen, of / 45 op giro 4716354 t.a.v. Karel Osstyn

Naam .....

Adres: .....

Kado: .....

Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs voor beginners

Teveel brandweer spelen

Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs, wat houdt dat eigenlijk in? Iedereen zal daar wel zijn eigen idee over hebben. Dat kan gaan van de docent die erin slaagt om zijn studenten naar de hogere regio's van zijn wetenschapsveld te brengen tot het comfort van de zitbanken in de auditoria. Maar een van de belangrijkste vragen is toch hoe kwaliteitszorg aan de universiteit concreet vorm moet krijgen.

(foto Karel De Weert)

Tot nu toe ontbrak aan de meeste Vlaamse universiteiten een systematisch en gestructureerd beleid op het vlak van de onderwijskwaliteit. De heersende filosofie was er eerder een van *fire-fighting*. Kwaliteitszorg daarentegen houdt in dat de universiteit de problemen probeert te voorkomen en zichzelf permanent probeert te verbeteren.

De *fire-fighting* filosofie vloekt grotendeels voort uit de praktisch totale afwezigheid van bruikbare informatie over het onderwijs, waardoor tijdig ingrijpen bijna onmogelijk wordt. De volgende vraag is dan ook over welke informatie een fakulteit minimaal moet beschikken om aan kwaliteitszorg te doen. De kwaliteitszorg in het onderwijs spitst zich vooral toe op twee niveaus, namelijk op het niveau van elk afzonderlijk vak en op het niveau van het gehele programma.

demische overheid eindelijk beslist dat de fakulteiten dergelijke vakbeschrijvingen voor alle vakken uit horen te schrijven. Sommige fakulteiten beschikken daar al jaren over, maar de meeste staan nog nergens.

Analyse

Een volgend instrument bij de vak-evaluatie is de evaluatie van het *doceer- en exameneergedrag*. Met dit instrument wordt vooral de evaluatie van het lesgeven van de docent beoogd. De beste manier hiervoor is waarschijnlijk via enquêtes bij de studenten die het vak hebben gevolgd — eventueel aangevuld met een discussie tussen de verantwoordelijke docent en een tiental studenten om de in de enquêtes ontdekte problemen te verduidelijken.

De studenten zijn in de praktijk namelijk de enigen die het concrete functioneren van de docenten ervaren. Bij de analyse van *examenresultaten* worden twee gelijkaardige instrumenten gebruikt. Met het eerste worden de op afzonderlijke vragen behaalde resultaten van de studenten in een grafiek uitgezet tegenover hun totale examenresultaten. Met het tweede wordt het examenresultaat van de studenten in een grafiek uitgezet tegenover het gemiddelde van hun examenresultaten voor alle andere vakken van het programma.

Deze grafieken laten meteen zien of bepaalde vragen of vakken een sterk afwijkend gedrag — in positieve of in negatieve zin — vertonen ten opzichte van de andere vragen of vakken. Bij sterke negatieve afwijkingen zou de docent zich verder moeten afvragen of het probleem zich eerder in zijn manier van lesgeven dan wel in zijn manier van examineren situeert. Een slecht resultaat kan ook gewoon aan de moeilijkheidsgraad van het vak of aan een ongunstige examenregeling te wijten zijn.

Rol

Kwaliteitsproblemen ontstaan niet alleen door problemen bij afzonderlijke vakken, maar ook vaak door problemen bij de interactie tussen de verschillende vakken die het programma uitmaken. Evaluatie van de onderwijsmids, inhoudsanalyse, evaluatie van de studielast en analyse van studiejaarresultaten zijn de basisinstrumenten die bij een programma-evaluatie aan bod komen.

Evaluatie van de *onderwijsmids* richt zich op de inhoud van de opleiding

de verbanden die tussen de vakken bestaan.

De fakulteit zal erop toezien dat de len waarop latere vakken zich baseren, niet ontbreken, dat de vakken noch te laat noch te vroeg in de opleiding geprogrammeerd worden, en dat eventuele herhalingen van reeds geziene materie pedagogisch verantwoord is. De inhoudsanalyse is vooral de taak van de Permanente Onderwijscommissies (POK's), waarbij zowel studententegenwoordigers als docenten een belangrijke inbreng hebben.

Faze

Evaluatie van de *studielast* wordt door sommige professoren minder belangrijk geacht. Naast het feit dat er wettelijke grenzen voor de studielast opgelegd worden (minimum 1500 uren per jaar en maximum 1800 uren per jaar), is het bovendien vaak zo dat problemen met studielast onrechtstreeks inwerken op andere aspecten van het onderwijs. Daarom is het niet alleen belangrijk dat de fakulteiten de wettelijke normen respecteren, maar ook dat zij de door hen zelf voorziene studielast zo dicht mogelijk proberen te benaderen. Is dat het geval, dan bewijzen zij duidelijk dat zij in staat zijn de studielast te beheersen.

Voor het evalueren van de studielast wordt meestal de methode van de paarsgewijze vergelijking toegepast. In een eerste faze moet een groep studenten zorgvuldig het aantal uren noteren dat zij zowel tijdens als buiten de college-uren besteden aan het lichtste en aan het zwaarste vak. In een tweede faze dienen alle studenten de studielast van elk vak te vergelijken met de studielast van elk ander vak.

Op basis van deze gegevens wordt een vrij nauwkeurige schatting verkregen van de gemiddelde studielast van elk vak en dus ook van het programma. Deze schatting zegt echter niets over de manier waarop de studielast over het academiejaar is verdeeld. Studielastpieken tijdens het jaar als gevolg van het samenkomen van *allerlei opdrachten* kunnen ook serieuze problemen opleveren. Daarom is het aan te raden dat elke docent een persoonlijke schatting geeft van de spreiding van de studielast van zijn vakken over het jaar.

Lichamelijk

Het is tenslotte duidelijk dat de universiteit alles in het werk moet stellen om bij gelijkblijvend opleidingsniveau zoveel mogelijk studenten zo snel mogelijk op te leiden. De analyse van de *studiejaarresultaten* toont aan in welke

mate de universiteit daarin slaagt.

De analyse van de studiejaarresultaten is opgesplitst in enerzijds de analyse van de studierendementen die voor elk studiejaar het percentage geslaagden aangeven, en anderzijds in de analyse van de studievoortgang, die eerder nagaat hoeveel tijd de studenten nodig hebben om een bepaald studiejaar af te ronden.

Twee voorbeelden kunnen het gebruik van deze evaluatieinstrumenten verduidelijken. In de periode '84-'89 werd in de eerste kandidatuur geologie een slaagpercentage van nauwelijks 22,6% vastgesteld, terwijl dit in de fakulteit Wetenschappen ongeveer 40% was. Nog altijd tussen '84 en '89 werden in het laatste jaar kunstgeschiedenis en in het laatste jaar lichamelijke opleiding slaagpercentages van respectievelijk 34,6% en 37,4% (even laag of zelfs lager dan in eerste kan) genoteerd, terwijl dit elders meestal rond de 70% draaide. Beide voorbeelden wijzen op zeer ernstige problemen.

De universiteiten zijn bij decreet verplicht om minstens om de vijf jaar de studielast te meten. Hopelijk zal de KU Leuven in de toekomst het ritme van deze evaluaties opdrijven. In het verleden werden ook al af en toe de studierendementen berekend. Jammer genoeg gebeurt dit niet systematisch behalve misschien voor de eerste kandidatuur. Nochtans zijn de nodige gegevens in de bestanden van de KU Leuven opgeslagen en wachten ze enkel op verwerking.

Morren

Alle voornoemde instrumenten dienen in combinatie met elkaar te worden gebruikt. Onderwijsprocessen zijn zeer complexe processen en laten zich niet simplistisch benaderen.

Daarom dient de evaluatie van de onderwijskwaliteit permanent en gestructureerd plaats te vinden. Evaluatie van de onderwijsmids, inhoudsanalyse van afzonderlijke vakken en van programma's kunnen om de vijf jaar uitgevoerd worden. Evaluatie van doceer- en exameneergedrag, analyse van de studiejaarresultaten en van examenresultaten daarentegen kunnen best jaarlijks gebeuren. Evaluatie van de studielast tenslotte zou waarschijnlijk het best om de drie jaar plaatsvinden.

Tenslotte is het duidelijk dat studentenvertegenwoordigers een belangrijke bijdrage kunnen leveren bij de evaluatie en de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. De universiteit moet hen alle beschikbare informatie over het onderwijs zonder morren toesturen. Pas dan zullen zij hun rol op de meest nuttige manier kunnen vervullen.

François Poulet

Konkreet

Kwaliteitszorg op het niveau van het vak moet minstens de volgende elementen bevatten: inhoudsanalyse, evaluatie van het doceer- en exameneergedrag, en analyse van de examenresultaten.

Bij de *inhoudsanalyse* gaat het erom dat de fakulteit nagaat of de inhoud van een vak overeenstemt met de doelstellingen die de fakulteit aan dat vak verbonden heeft. Daartoe worden vakbeschrijvingen — ook syllabi genaamd — als instrument aangewend. Een vakbeschrijving geeft enerzijds de doelstellingen aan die de fakulteit met het vak nastreeft, en anderzijds de manier waarop de verantwoordelijke docent die doelstellingen concreet invult.

Bij de evaluatie van de afstemming tussen doelstellingen en inhoud kan de fakulteit best een beroep doen op academici in hetzelfde wetenschapsveld van de eigen en andere universiteiten, en eventueel ook op deskundige niet-academici.

Een goed voorbeeld zou een vak personeelsbeleid zijn, waarbij profen in personeelsbeleid maar ook human resources managers de inhoud van het vak evalueren. Studenten spelen daarentegen bij de inhoudsanalyse een minder belangrijke rol. Zij hebben vaak — vooral in de kandidaturen — nog niet voldoende inzicht in het totale wetenschappelijke veld buiten de gegevens die in de cursus staan om een deskundig advies te geven.

Het is studenten wel bekend wat er in de cursus staat maar niet in welke context die wetenschappelijke informatie hangt. In juni heeft de aka-

Evaluatie

vervolg van pag. 1

zullen geëvalueerd worden door studenten. Het instrument dat hij naar voren schuift is Evadoc. Deze afkorting staat voor 'Evaluatie van Doceer-gedrag', en is een enquête onder studenten die door DUO (Dienst Universitair Onderwijs van de KU Leuven) is uitgewerkt voor profen die hun manier van lesgeven willen verbeteren. Dit gebeurde tot nog toe volledig op aanvraag van de docent.

Jaarlijks worden ongeveer dertig Evadocs afgenomen, met over het algemeen heel positieve resultaten. Docenten zijn tevreden over de waardevolle informatie die het evaluatie-rapport hen levert. Om veel redenen is ze echter niet geschikt voor een algemene bevraging van de studenten over de kwaliteit van het onderwijs. Een Evadoc wordt afgenomen in de les van de docent zelf. Bij een verplichte evaluatie is het gevaar voor manipulatie niet denkbeeldig. Wanneer het onderzoek op vraag van de prof zelf gebeurt, zoals tot nog toe steeds het geval was, heeft zo iets weinig zin.

Kleurwerk

Een tweede probleem is de omvang. De vragenlijst van Evadoc telt tussen de 25 en de 30 vragen. Wanneer men alle vakken van een studiejaar wil evalueren, moeten de studenten rond de 400 vragen beantwoorden (30 vragen x 13 vakken = ongeveer 400 antwoorden). Een dergelijke inspanning kan men van de studenten niet eisen.

Na 200 vragen begint de aandacht immers dermate te verslappen dat de resultaten onbetrouwbaar worden.

De Algemene Onderwijsevaluatie van Kringraad is voor een groot deel geïnspireerd op Evadoc. Ze behoudt de wetenschappelijke fundering ervan maar vermijdt de kenmerken die haar toepasbaarheid bemoeilijken. Het aantal vragen is beperkt maar de uitvoering steunt op de inzet van tientallen studenten. Dit maakt het mogelijk alle vakken van alle tweede-jaars van de eerste en de tweede cyclus te evalueren. De universiteit zelf mist hiervoor de nodige mankracht en infrastructuur.

Er wordt telkens ondervraagd over het afgelopen academiejaar. Dit heeft het voordeel dat de antwoorden gebaseerd zijn op een globale visie op het programma van het studiejaar. Een nadeel is echter dat de vakken van het laatste jaar voorlopig nog niet geëvalueerd worden.

Inhoud

De kringen hebben een grote vrijheid in de keuze van de vragen die ze willen stellen. Er zijn vier categorieën, telkens met een twaalfal vragen. Deze categorieën zijn lessen, cursus-tekst, examens en inhoud. Daarmee kunnen ze hun vragenlijst samenstellen.

Het antwoordformulier werd speciaal voor de gelegenheid ontworpen. Het lijkt op de antwoordbladen die voor de meeste multiple choice-examens gebruikt worden. Deze formulieren kunnen met behulp van een optische lezer ingescand worden. Dit gaat veel sneller en is ook betrouw-

baarder dan met de hand tellen. De naar schatting vijf miljoen getaltes worden vervolgens door een computerprogramma verwerkt.

Apoteek

Elke prof krijgt een bundeltje met zijn eigen resultaten. Daarnaast krijgt hij een overzicht van de totale resultaten van elk studiejaar waar hij lesgeeft, waarbij enkel zijn eigen resultaten 'benoemd' zijn. Zo kan hij zichzelf situeren ten opzichte van zijn collega's zonder echter de vertrouwelijkheid in gevaar te brengen. De POK-voorzitters krijgen uiteraard alle resultaten van de studierichtingen die onder hun bevoegdheid vallen. Zij moeten de rol van de POK's als basis van het systeem van kwaliteitszorg uitbouwen. De dekanen krijgen alle resultaten van de docenten aan hun fakulteit. Zij dragen immers de eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs aan hun fakulteit, en moeten hiervoor alle nodige maatregelen nemen.

Het moet beklemtoond worden dat de evaluaties in de eerste plaats remediërend bedoeld zijn. Het streefdoel is dat alle docenten goede resultaten behalen. Die resultaten op zich duiden echter enkel aan waar er problemen zijn. De bereidheid van de docent om iets aan de vastgestelde tekortkomingen te doen is veel belangrijker. Kringraad rekent op de medewerking van alle partijen om het gemeenschappelijke doel, kwalitatief hoogstaand onderwijs aan de universiteit, mee te helpen realiseren en in stand te houden.

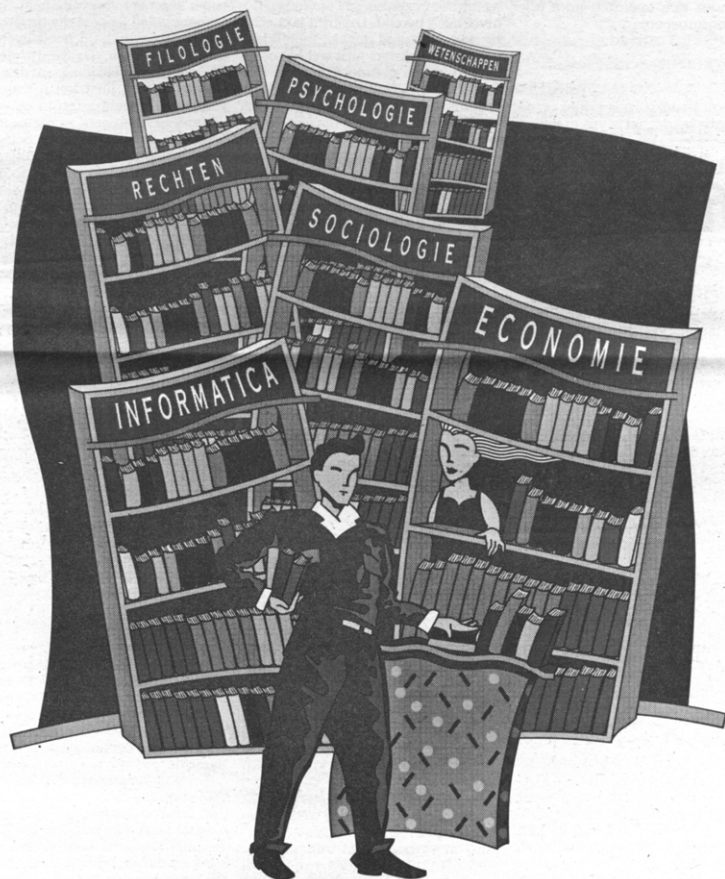
Jeffrey Sax

Wil je een garantie tegen miskopen

Net als afgelopen jaren hebben het studentenkoöperatief ACCO en de fakulteitskringen hun handen in elkaar geslagen om de cursus- en boekenverdeling efficiënt te organiseren. Deze samenwerking staat garant én voor de juiste boeken én voor studentvriendelijke prijzen.

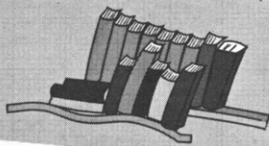
Voor de juiste informatie is van doorslaggevend belang. Spijtig genoeg heeft niet elke boekhandel de know-how, de middelen of gewoon de zin om minitius na te gaan welk boek wel of niet gekocht moet worden door de student. Elk jaar zijn er slimmeriken die enkel oog hebben voor de prijs en - daardoor verblind - verkeerde of verouderde boeken kopen. De combinatie ACCO-fakulteitskringen sluit miskopen nagenoeg uit en vormt dan ook een sluitende garantie tegen verspilling.

NIEUW!

ACCO-boekhandel heeft een permanente voorraad van meer dan 20 000 verschillende wetenschappelijke en algemene boeken. En kan zich dan ook terecht één van Vlaanderens grootste wetenschappelijke boekhandels noemen. Om je boeken nog goedkoper te maken, pakte ACCO onlangs uit met de '7x'-boekenkaart: na 7 boekenaankopen krijg je reeds 10% van het totale aangekochte bedrag. Maar ook de uitgeverij van ACCO zit niet stil: vanaf dit jaar brengt ACCO alle nieuwe cursussen uit op chloorvrij en dus ozonvriendelijk papier.

'7X'-BOEKENKAART

TIENSESTRAAT 134 - 136 • 3000 LEUVEN

STUDEREN MET GROOTSTE VOLDOENING

Lesbienne-organisatie Labyrint

bestaat vijf jaar

"Ook wij hebben recht op kinderen"

In oktober bestaat de vzw Labyrint vijf jaar. Een gevarieerde waaier van feestactiviteiten moet dit jubileum nog tot midden november ekstra in de verf zetten. Bovendien is het een geschikte mogelijkheid voor de organisatie om de buitenwereld van haar leefbaarheid te overtuigen. In tegenstelling tot mannelijke evenknie De Roze Drempel is de werking van Labyrint niet echt bekend.

Tot 1988 konden de Leuvense lesbiennes terecht bij zowel de Pieter-Coutereelstichting als De Roze Drempel. Toch voelden vele leden de nood aan een eigen, specifiek lesbische-gerichte organisatie die dan ook op 14 oktober 1988 van start ging. De wat moeizame inloopperiode situeerde zich in de Vissersstraat, waar de vereniging haar eerste onderkomen vond. Financiële moeilijkheden maakten een vaste lokatie echter onmogelijk. Tegenwoordig blijkt het vinden van ruimten voor de okkasionele activiteiten de grootste zorg. Vooral voor de fiiven, die nog tot april '94 in de Shrink mogen doorgaan, kan dat in de toekomst grote problemen opleveren. Niet iedereen stelt zijn accommodatie zo graag ter beschikking van een commercieel zwakke lesbische-organisatie die bovendien door veel mensen nog al te vaak sociaal gestigmatiseerd wordt.

Na vijf jaar gaat het Labyrint er prat op een tweehonderdtal leden in haar werking te betrekken. Deze bestaat naast de fiiven nog uit één andere maandelijkse ontspanningsactiviteit en activiteiten waarbij informatiespreiding het hoofddoel is. Ook wordt een permanente onthaalmogelijkheid georganiseerd, met de bedoeling de zogenaamde 'aspirant-lesbiennes' individueel te begeleiden bij hun eerste stappen in de lesbische-wereld.

Opmerkelijk is daarnaast dat, in tegenstelling tot De Roze Drempel, Labyrint zich niet enkel tot studenten richt, maar zich opent naar alle bevolkingsgroepen.

Nivo

Een veel terugkerende kritiek op de organisatie betreft het in vraag stellen

Arme, arme Joe.

(foto Dieter Telemans)

van de noodzakelijkheid van een eigen lesbische-vereniging, nu de maatschappelijke tolerantie ten opzichte van de homo- en lesbische-wereld een zogezegd 'bevredigend nivo' heeft bereikt. Labyrint is er echter van overtuigd dat het merendeel van de bezoekers juist wel behoefte heeft aan een geïsoleerd milieu. Het lesbische zijn impliceert volgens de organisatie een voortdurend zich te weer stellen en dikwijls nog een leven

aan de rand van de samenleving. Familie, buurt en werk treden vaak niet-begrijpend en zelfs afwijzend op. Labyrint tracht doorheen haar activiteiten een sfeer van veiligheid en geborgenheid te creëren die de lesbiennes de mogelijkheid geeft even op adem te komen. De voornaamste doelstelling, dit beklemtoont de organisatie, betreft juist het installeren van een ontmoetingsforum waar lesbiennes gestimuleerd worden om ervaringen, eigen aan hun anders zijn, uit te wisselen en op die manier vol zelfvertrouwen als groep naar de maatschappij terug te keren. In dit perspectief ziet Labyrint dit onthaal.

Het aangeboden pakket feestactiviteiten gedurende de maand oktober omvat naast enkele fiiven, een kwisavond en een kabaretvoorstelling ook nog een uitgebreide informatiereeks rondom lesbiennes en kinderen.

Eicel

In stabiele lesbische-relaties namelijk ontstaat na verloop van tijd eveneens een drang naar kinderen. Verscheidene methodes kunnen echter een oplossing bieden. Een eerste infossie handelt over Kid, 'Kunstmatige Inseminatie met Donors'. Het toepassen van kunstmatige inseminatie met donor of in vitro vervult momenteel voor menige lesbienne haar kinderwens. Het voornaamste probleem bestaat erin dat het kind wettelijk slechts van de barendende vrouw is, zelfs als de bevruchte eicel van de partner afkomstig is. Een volgende bijeenkomst licht

niseerde activiteiten zal zijn en dat zonder een tapkast.

Het gevolg is dat de buitenlandse studenten op dit moment geen echt ontmoetingscentrum hebben. De Afrikaanse studenten kunnen nog wel terecht in de 'Moonlight', een Togolees kafee, maar daar houdt het zo wat op. Komt daarbij dat de sfeer er in Leuven niet echt toleranter op wordt. Wim Arras vertelt het verhaal van een Afrikaans student die nog maar net in Leuven was en die op de kermis te horen kreeg: "Ha nee gij komt hier niet binnen, geen negers in Leuven."

Aspekt

De Unief stelt voor om het ontmoetingscentrum, in afwachting van de herbouwingswerken, in het meisjescentrum te huisvesten. Daar zijn ze bij Isol echter niet voor te vinden. De voorzitter van het Executive Committee van Isol: "Het meisjescentrum ligt natuurlijk veel te ver uit de buurt van waar veel buitenlandse studenten gehuisvest zijn." Er is wel een alternatief (ergens in de Naamsstraat) maar daar zouden de studenten maar tot half twaalf 's avonds kunnen blijven.

Het lijkt er bovendien sterk op dat Cammaer met het vorige week uitgebrachte plan zoveel mogelijk de werking in verband met buitenlandse studenten uit de handen van Isol wil houden en zelf de touwtjes in handen wil nemen. Hoewel er van een officieel KUL-standpunt nog geen sprake is kan men tussen de regels wel al een aantal niet onbelangrijke elementen lezen.

Een eerste punt is dat men alles in het werk lijkt te willen stellen om het kafee-karakter dat Isol vroeger had te weren: geen fiiven meer in het centrum, als er een toog is dan alleen maar een "kleine, niet dominante" en zeker geen alcoholische dranken, "uiteindelijk dient vermeden te worden dat deze hall het aspekt krijgt van een bar", en "het is echter onmogelijk een kafee te laten bestaan in dezelfde gang als een sekretariaat waar gewerkt dient te worden en waar voortdurend studenten en hun ouders ontvangen moeten worden." (onze kursivering).

Een tweede aandachtspunt in de nota betreft de organisatie van Isol. Hier lijkt de KU Leuven bij monde van Cammaer heel de praktische organisatie uit Loko en uit handen van de buitenlandse studenten te willen lichten: Cammaer zou zelf een 'sociaal-kultureel werker' benoemen, "die op

de mogelijkheid van adoptie toe. Deze methode lijkt iets gekompleerder. Sinds enkele jaren is het perfect mogelijk als ongehuwde vrouw een kind te adopteren. De meeste adoptiecentra weigeren echter de procedure op te starten bij het vermengen van het lesbisch zijn van de kandidaat-adoptant.

Vlak

Kinderen opvoeden in een lesbische-relatie zou ekstra moeilijkheden kunnen veroorzaken. Vooral het gemis van een vaderfiguur is een niet te onderschatten probleem. Een derde informatieavond gaat over zulke praktijkervaringen met betrekking tot het opvoeden van kinderen door een lesbische-koppel. Specifiek wordt ingegaan op de situatie dat kinderen uit een heterorelatie door het lesbisch worden van de moeder plots in een totaal ander opvoedingsmilieu terecht komen.

Deze, maar ook andere informatie-activiteiten, zijn steeds sterk juridisch gekleurd. Op maatschappelijk vlak voelen homo's en lesbiennes zich de laatste jaren meer en meer geïntegreerd. Op strikt juridisch vlak echter worden lesbiennes nog steeds duidelijk genegeerd. Voor Labyrint is er ook op dat vlak dus nog genoeg werk aan de winkel.

Bar Pinxten

Kontakt opnemen met vzw Labyrint kan steeds via Christine Moens, Werkhuizenstraat 7 te Kessel-Lo, tel. 016/25.66.76.

Cammaer brengt nota uit

Voorlopig blijft de Isolbar dicht

Vorige week werden er vanuit Home Vesalius, een residentie voornamelijk voor buitenlandse studenten, plannen bekend gemaakt voor de bestemming en de inrichting van het 'vernieuwde' Isol. Isol is het centrum van de buitenlandse studenten dat inderdaad wel een opsmukking kon gebruiken. De vernieuwing is echter een aekmantel om de 'bar' uit het socio-kulturele centrum te houden, want, zo blijkt, voortaan moeten de buitenlandse studenten het zonder bar doen. Pingpongen mag wel nog.

"Er is nood aan een zekere organisatorische ondersteuning van de activiteiten die de buitenlandse studenten zelf plannen", "Er is nood aan verschillende lokalen van diverse grootte gestuurd op één plaats en/of verschillende lokaties", "Er kan eventueel een kleine en niet dominante plaats worden gereserveerd waar (niet alcoholische) drank kan gereserveerd worden" en meer van dat vaags is het wat de mensen van Isol voorgeschoteld krijgen, en dit na twee en een halve maand wachten op een serieuze beleidsnota in verband met Isol. Isol zit nog steeds zonder concreet vooruitzicht. Verontwaardiging alom dus op de aktievergadering van Isol van vorige vrijdag.

"Op 16 juli heeft de Unief de Isol-bar gesloten met de belofte een plan uit te werken voor de vernieuwingen van de bar. Op dit moment brengen we een plan uit waar nog niet eens gesproken wordt van een concrete plaats, er zijn alleen een aantal algemene opmerkingen. En ondertussen is de Isol-bar heel de tijd onnodig gesloten gebleven", aldus Wim Arras, iemand die Isol al tien jaar van nabij volgt.

Prestige

Direkte aanleiding voor de sluiting was de dood van een junkie in het KUL-gebouw, maar de problematiek moet veel ruimer gezien worden. Rond het gebouwbeleid van de KUL laat Masschelein wel elk jaar opnieuw iets vallen dat op lange termijn alle KUL-gebouwen die door studenten uitgebaat worden een nieuwe bestemming moeten krijgen. Dat er drank wordt geschonken is helemaal niet meer te verzenzigen met de politiek die de KU Leuven dienaangaande in de toekomst wil voeren. Dat bewezen onlangs nog de perikelen rond de Shrink. De fabrikar gaat normaliter definitief haar laatste jaar in.

Ook de Isol-bar schijnt nu getroffen te worden door de nieuwe wind die

binnen de dienst studentenaangelegenheden wordt. Anderzijds is deze evolutie niet helemaal nieuw: reeds in 1982 drong Cammaer, verantwoordelijke voor de huisvesting van buitenlandse studenten, erop aan dat de Isolbar gesloten moest worden.

Naast die algemene gebouwenproblematiek speelt er duidelijk ook een prestige-probleem. Het lijkt er stevig op dat de KUL af wil van het Derde-Wereld-karakter van Isol en Home Vesalius en dat de KUL meer graten zijt in een ontmoetingscentrum voor pakweg Erasmus-studenten.

Beurzen

Daar zijn ook concrete aanwijzingen voor te vinden in het nieuwe KUL-beleid. Dillemans heeft vorige week nog eens herhaald op de perskonferentie ter gelegenheid van 25 jaar Leuven Vlaams, dat de spanningen voor de beurzen verlegd moeten worden naar een 'raadgevende' functie voor de Niet-Governmentale Organisaties. Minder beurzen dus voor studenten uit de Derde Wereld. Daarnaast kwam vorig jaar al ter sprake dat het bisrecht voor niet-EG studenten beperkt zou worden, wat eigenlijk pure diskriminatie is.

Wim Arras: "De Isol-problematiek moet natuurlijk in een veel ruimere context geplaatst worden: die van de solidariteit met de Derde Wereld. Het zal ook wel waar zijn dat sommige potentiële vluchtelingen met goede kwalifikaties via een beurs hier een betere toekomst zoeken en niet altijd gemotiveerd zijn om aan hun studies te beginnen." Wim Arras pleit dan ook voor een globale visie op de noord-zuidproblematiek, alvorens diskriminerende maatregelen te gaan uitvoeren.

Ondertussen staat Isol dus al meer dan twee maanden leeg en ook de toekomst ziet er niet heel rooskleurig uit. Het gebouw blijft ongebruikt tot er met de verbouwingswerken begonnen wordt, als het terug opengaat zit de kans erin dat dit alleen bij geogra-

pese steden, maar Isol zou meer moeten zijn en daar slagen ze blijkbaar niet in", zegt een Ecuatorische student.

Kamer

Volgens Wim Arras zijn er een aantal factoren die de organisatie van een goed uitgebouwd ontmoetingscentrum voor buitenlandse studenten bemoeilijkt. De studieprogramma's zijn nogal zwaar, door de Wet Gol uit 1982 kunnen de studenten niet meer een half jaar vroeger komen om Nederland te leren, er is geen democratische terugkoppeling van de Executive Committee naar de buitenlandse studenten en er is een gebrek aan continuïteit (de studenten blijven vaak niet meer dan twee jaar).

Nochtans was er de voorbije maanden een kentering te merken in deze situatie. Wim Arras zegt dat Isol allerlei activiteiten had gepland bij de inschrijvingen in de hallen om Isol bekend te maken. Isol zou ook willen mee doen aan de interkulturele bekwampings van Sportraad. Daarnaast waren er plannen om klachten te bundelen over racisme in Leuven en voor een werkgroep Huisvesting, want, aldus nog Wim Arras, daar loopt het een en ander mis: "We hebben er geen besef van hoe moeilijk het is voor buitenlandse studenten om een kamer te vinden en die intolerantie beperkt zich niet alleen tot de privemarkt!"

Els Cornelis
Steven Van Garsse

Zoekertjes

- Welkom op de repetitie van het Pati Pati solidariteitskoor, vanaf zondag 3 oktober om 21.15 uur in de Lepelstraat 9. Zingen: een multicultureel gebeuren.
- Gitaarkursus 1993 hervat. Deze keer niet gearzeld: voor beginners (basisaanslagen en liedjes) en gevorderden (tokkels, intro's, basis blues...). Individueel of in kleine groepjes. Aantal inschrijvingen is beperkt! Voor informatie: Geert W. Tienesteenweg 21. Tel 016/22.65.93.
- Te koop. Tweede tafels; hout 1,60x85 en 85x48 (tv); synth. 1,20x80 en 90 doormeter. Stoelen: 4 regie, 5 ker (bies), 1 biezen, 2istel, 1 relax. Haardrogers (1 op voet, 1 pistool). 016/22.26.14 (rond middag en avond).
- Kamers te huur, in groot gemeenschapshuis. Badk, tel. grote garage, grote woeke, grote keuken, zeer grote tuin. Mechelsestraat 188.
- Germanisten aller landen: veel succes! Wim S.
- Het optreden van The Geraniums van 17 oktober kan helaas niet doorgaan! Reden: opnames nieuwe lp. Sorry. De organisatoren!
- Ocht Het publiek!
- Kamer in gemeenschapshuis, Hertogstraat 9, 3001 Heverlee, prijs 6000 frank. Gem: living-kkn-beropl-badk (douche)-tuintje. 016/20.20.12, 016/23.16.66 (vraag Kristien).
- BBF (Bond voor Beter Fuiven) zoekt lokatie, datum en medewerkers. Omdat de fuiven in Leuven veel beter kunnen. Nol.
- Wat is er mooier dan een gipsverband met bulten?
- Een dromedaris.
- Een Rik die de aardappels schilt.

• Je wil je tesis laten tikken, je wil er mee voor de dag kunnen komen, je wil er je niet blauw voor betalen... Bel het juiste nummer 016/20.56.26.

• Hallo, ik ben Lutgard. Ben je verliefd maar te verlegen om het te laten merken, heb je problemen in je relatie, of heb je misschien helemaal geen relatie, aarzel dan vooral niet en schrijf me een briefje! Stuur het naar Radio Romantica, Naamsestraat 96. Elke woensdag van 23 tot 24 uur op Radio Scorpio, FM 106.

JO MEUWISSEN bvba

Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal voor seminaries, evenementen, optredens, fuiven en TD's

LCD - VIDEOPROJECTOREN DISCOBAR

☎ 016/201.301

- Ik ben verliefd op ene Lutgard en ben te verlegen om te schrijven naar Radio Romantica.
- Cirkus Tommie zegt: "Alle begin is koeiemelk" (Spreuken 1,1)
- Oh, meuh, mama. Waar is de tijd dat ik een kalf was.
- Woehaaaaaahahahaahahaha!
- De Trommel vzw, dagcentrum voor begeleiding van gezinnen met schoolgaande jeugd, zoekt dringend: gewensbezuarde voor inschakeling in pedagogische werking. Start 1/12/93

- (vroeger kan ook). Liefst diploma menswetenschappelijke richting. Info: Kerckstraat 17, 3010 Kessel-Lo, tel 25.20.00.
- Gezocht: bril en sportschoenen, verloren in de nacht van 9 op 10 september, omgeving Tienestestraat-Burgemeesterstraat-Blijde Inkomststraat. Te bezorgen Blijde Inkomststraat 88, Wim (bel 6). Dank bij voorbaat.
- Als u ze binnenbrengt op 's Meiersstraat 5, krijgt u ook een beloning. Dank bij voorbaat.
- Gemeenschapshuis op studentenvijk Arenberg zoekt nog 4 gemotiveerde kandidaten (m/v). Bericht van interesse graag bij Dieter, tel 016/23.12.14. Welkom!
- Cirkus Tommie zegt: "Goed begonnen is halfgemolken" (Spreuken 1,2).
- De vraag is of Peter wel een servostuur heeft.
- Dwerpen op maat, zonder laagtevrees, lange tenen of kraalpotjes, zijn 11/3 van harte uitgenodigd op de schiffingsproef van Romte. Iedereen wordt gewikt, bekeken en gekeurd onder leiding van de heer Dylan.

- Nu ook stromend water in het Pepperskot! Maar nog steeds geen (Mud)honey. Rarara, wie ben je?
- De Leuvense Wetenschapswinkel helpt gratis non-profit verenigingen die nood hebben aan degelijk wetenschappelijk onderzoek door hen in contact te brengen met de juiste onderzoekers en studenten binnen de universiteit. Contacteer Naamsestr. 96, lok. 03.06, tel. 20.54.41.
- Ann Deprez ligt te bed, en probeert ondertussen het Belgische rekord kaartjes ontvangen te breken. Wens haar bescerhap! Stuur een kaartje (of nog beter: stuur er twee)! Franchommelaan 52, 8370 Blankenberge.
- Mikis, de trappen naar de hemel zijn uitpuutend, maar ik heb toch een lift... haha. In geval van zuurstoftekort, kan je altijd terecht bij...
- Goodmorning, Miss Ekotaks! Een Agalev'er is als een watermeloen: van binnen rood en van buiten groen. Genoeg(!) in uw Sas(!)? Miss Mayonaise.
- Aan het Pepperskot: Verwarming heb ik ook, maar zo'n krullebol mis ik nog. (Mud)honey.

- Dinsdag 28 september, vandaag dus!, X-fuif, door studenten van Sociale Wetenschappen in de Rumba.
- Niet vergeten poepkes.
- Swallow your soul, swallow your soul. Swallow this! Boem! Splat!
- Zin in buitenlandse contacten? Join the club en kom bij ons op kot, het leukste Leuvense internationale kot! 02/521.07.90
- Mudhoney's back in the woods again and still wants you.
- Hard geluk, Modderhoning.
- Vragen over homo/biseksualiteit of over de Roze-Drempelwerking? Of wil je gewoon vriend(innen) maken? Wij staan elke dinsdag voor je klaar van 20 tot 23 uur in de Minckelerstraat 47c (JAC), Tel: 20.06.06. Babelkroeg: elke donderdag om 21 uur in de Ierse-Predkherenstraat 25.
- Cirkus Tommie zegt: "De morgenstond heeft melk in de mond" (Spreuken 1,3).
- Raf, doe dat leuke jeke t-shirtje uit.
- Wie wil, tegen een demokratisch prijsje, meerijden (om de 14 dagen) van Heuvelilliland of Ieper naar Leuven (en omgekeerd)! Contacteer Peter Dekwiet, Vaartstraat 131. Tel 016/23.72. 08 ('s avonds).

- Roze-Drempelnieuws: 'Het Goede Spoor', de jongeregroep organiseert: ma 17/5: Homovereniging? Homobevroeging? Informatie en discussie rond het nut en doel van plaatselijke homocentra en nationale koepels. IJ, medewerker van de Federatie Werkgroepen Homoseksualiteit komt hun werking voorstellen. Maria-Theresiastraat 114, 20 uur. Ma 24/5: een gezellige, lekkere afsluiter van het jaar: spagetti-avond, Maria-Theresiastraat 114, 20 uur.
- En, was 't lekker?
- Typen tesis, verslagen, briefwisseling. Kris Rosselle, Naamsesteenweg 130, 3000 Leuven, tel 016/20.70.77.
- Gotchal Bijna... Mudhoney.
- Wiks, wiks, weer niks!
- Nog nooit zo'n flauwe zoekertjes gelezen als die van Cirkus Tommie.
- De groettes van Armand aan Armand.
- Ze zullen hem niet temmen, de fiere Vlaamse Leeuw. Een leeuw uit Vlaanderen??? Dus, een migrant. Wat ons nu overkomt!
- Onze Karel vloekt als een echte Vlaaming. En hij is nog maar 22 jaar ouder dan zijn zinten.
- GVD.
- Tussen de soep en de pattattekens.
- Cirkus Tommie zoekt goede zoekertjes.

SCORPIO PARTIES

HELMET GOTCHA US 3 RAGE ATM
SMASHING PUMPKIN MUDHONEY
ANTRAX BUBLES LEMON PRIMUM
BAD RELIGION BOMB TURKS
QUAZAR SWING AND NUBBIN
NOTRE DAME OF THE NORTH
AFGHAN WHIGS THE EARTH
PJ HARVEY PARIS
ARRESTED DEVELOPMENT ROLLINS
THERAPY G YOUTH
FUGAZI NEW YORK
BODY COOL TREES
PRODIGY EPMD
VIBES AGAIN MOB
GALLIAN
CYPRESS IFESTO
CONSOL CUBE
PORNOSTYRE PAN T
SOAPSTONE BIG CHIEF THE GOATS

**VR 3 & DO 21 OKTOBER
CORSO - LEUVEN**

**RADIO SCORPIO
FM 106**

advertentie

ECO COPY

Tienestestraat 118
3000 Leuven
tel.: 016 - 23.70.30
fax: 016 - 23.34.31

Het "groene" copy-center van Leuven.
Gerecycleerd en 100% chloorvrij papier
Thesissen - Cursussen - Folders
Formaat A5 tot A2
ALLE inbindingen, Plastificeren tot A3
Snel - verzorgd - volledig afgewerkt

CANON Kleurkopie 50 Fr. en minder.
van 9 u. tot 22 u. doorlopend.
zat. 10 u. tot 17 u.

Assertiviteitstraining

In samenwerking met het Psycho-therapeutisch centrum voor studenten, wordt vanaf 20 oktober aanstaande een assertiviteitstraining ingericht, door professionele begeleiders.

Deze cursus is bedoeld voor mensen die het moeilijk hebben om in groep te praten, vaak toegeven waar ze eigenlijk 'nee' willen zeggen... die ontevreden zijn over hun manier van optreden: 'had ik dit maar gezegd' of 'had ik maar zo gereageerd'... of zich soms angstig en machteloos voelen, en niet veel vertrouwen meer hebben in zichzelf.

Door deel te nemen aan deze assertiviteitstraining, kan je leren voor je rechten en gevoelens op te komen, zonder die van anderen te schaden of te misken.

Het accent ligt daarbij op het 'trainings'aspect, d.w.z. het is een doe-kursus. Van de deelnemers wordt dan ook een actieve inzet verwacht, om via allerlei situaties assertief gedrag in te oefenen.

Voor meer informatie neem je best contact op met Ria de Meester op tel. 016/28.43.43.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal — 1 Met een duidelijk oogmerk 2 Kerkelijk rechtscollege — Groene heester en symbool van de liefde 3 Vordering — Persoon van rang en stand — Vervoermiddel 4 Lengtemaat — Onmiskenbaar 5 Bosgod — Zwart afzetel 6 Op voorwaarde dat — Belgische gemeente 7 Niet knap — Zangnoot 8 Mansnaam — Deel van een huis — Bevochtig met een stukje watten 9 Bouwval — Groen land 10 Kerven.

Vertikaal — 1 Laan — Stad aan de Adriatische Zee 2 Wijffeslam — Mager, schriel 3 Kunstwerk — Vogel — Pers. vnw. 4 Zangnoot — Voel-hoorn 5 Verbruikt — Vaartuig 6 Zeur, zanik — Merkteken 7 Arabische gomhars — Voegwoord 8 Bijbelse stad — Moment — Jong dier 9 Bevel — Liefderijke 10 Grafheuvel — Aantekeningen.

Door Filip De Keukeleere

DINSDAG

- 20.00 u **TEATER** 'Het interview' door Theatergroep Carrousel, over de relatie tussen een journalist en de vriendin van de man die hij wil interviewen., in Stadsschouwburg, toeg. 350/300.
- 21.30 u **FILM** 'Arsenic and Old Lace' (1944) van Frank Capra: Cary Grant schittert in deze overdadige komedie, op Stuc-terras, toeg. gratis.

WOENSDAG

- 14.00/20.00 u **FILM** 'De inbreker', een Nederlandse thriller van Frans Weisz uit 1972, in Vlaams Filmmuseum -en Archief, toeg. 20.
- 21.30 u **FILM** 'Born Yesterday' (1950) van George Cukor, waarin Judy Holliday wordt omgevormd van schooister tot stijlvolle vrouw, op Stuc-terras, toeg. gratis.

DONDERDAG

- 19.00 u **LEZING** 'Pluralisme en stabiliteit: een maatschappij op zoek naar evenwicht', door Prof. Mgr. G. Maertens van het HIW, in Grote Aula, Maria-Theresiakollege.
- 21.30 u **FILM** 'Some Like It Hot' (1959) van Billy Wilder, een vlotte muzikale komedie en tevens een satire op traditionele rollenpatronen, op Stuc-terras, toeg. gratis.

ZONDAG

- 15.00 u **MUSEUMBEZOEK** Geleid bezoek aan het stedelijk museum Vander Kelen-Mertens, in Museum Vander Kelen-Mertens, toeg. 50.

AGENDA

valuas

door Karen De Poeter

20.00 u **KONCERT** Orgelconcert 'Van Sweelinck tot Bach' door F. Cera, in Sint-Jan-de-Doperkerk, org. Musica Antiqua en LOK.

MAANDAG

- 19.00 u **KONCERT** 'Do or Die' en 'Holly Rollers', Nederlands en Amerikaanse beter gitaarwerk, in Jeugdhuis Sojo, 1 Meilaan te Kessel-Lo, toeg. 250/300, org. Kerosine.
- 19.15 u **AKTIE** tegen spreekrecht voor fascist, Pieter De Someraula, org. MLB.

- 19.30 u **TEATER** Het Zuidelijk Toneel speelt 'Hamlet' in een regie van Ivo Van Hove, in Stadsschouwburg, toeg. 450 tot 200.
- 21.00 u **BIJENKOMST** Milieuraad KU Leuven, Vlamingenstraat 116.

EKONOMIKA

- 28/09 om 21.00 u: Onthaal-TD, in Schaatsbaan Haasrode. 29/09 om 20.00 u: Zangopenstonde, in Bar van Ekonomika. 30/09 om 18.00 u: Voetbal schachten-presidium, in Sportkot. 01/10: TEW-avond, in den Dulc.

EOOS

- 27/09 om 22.00 u: Openings-TD, in Albatros, ink. 70/50.

FARMACEUTICA

- 30/09: TD, in zaal Corso.

POLITIKA

- 04/10 om 20.00 u: Politiek debat: 'Politiek vandaag' met o.a. Eric Van Rompuy, Gerolf Annemans en Frank Vandenbroucke, in Aula Pieter de Somer.

VRG

- 28/09 om 22.00 u: Kandidaturenfuif, in Albatros. 29/09 om 22.00 u: 1ste ilc-fuif, in Albatros. 30/09 om 22.00 u: 2e en 3de lic cocktailfuif, in Kersouwe.

Andere film in Leuven (2): Inti Films "Verscheidenheid bewaren"

Voor het tweede deel van onze reeks 'Andere film in Leuven' trokken we naar de jonge cineasten van vzw Inti Films. Inti Films is een kakelvers kollektief dat zich toelegt op de produktie van documentaires. Veto betastte het gebit van Peter Brosens, Ode Halfants, Hans Herbots, Peter Krüger en Jan Vandierendonck over verscheidenheid, toegankelijkheid, abstraktie, jongeren. En zo.

Inti betekent 'zon' in het Quecha, een Zuid-Amerikaanse Indiaantale. Licht is natuurlijk noodzakelijk voor film, maar ook de taalkeuze zal wel geen toeval zijn: van de nu lopende Inti-projecten zijn er namelijk twee in Ecuador gedraaid. Eén daarvan — 'De loop der tijd' van Peter Brosens en Brits Inti-lid Grant Davies — werd een tijdje geleden reeds vertoond op TV 2 in het programma 'Magische wereld'. Het is trouwens ook de enige volledig afgewerkte Inti-dokumentaire tot nu toe. Onderwerp van dit korte werkstukje is Taita José María, een verteller en fluitspeler uit het Andesgebied. In tweede instantie gaat 'De loop der tijd' ook over de muziekgroep Pacha Nan, die in haar muziek de traditie wil vastleggen.

Model

Die gegevens worden op een erg poëtische manier behandeld. Het filmpje biedt bijvoorbeeld erg weinig aanknopingspunten over de precieze plaats van handeling. Zodoende wordt het geheel ontgrensd tot een 'universeel' niveau.

Verder onthouden de twee makers zich ook van alle 'buiten-beeldcommentaar'. Dat heeft enerzijds als resultaat dat beeld en geluid een organisch geheel vormen, maar anderzijds wordt er ook ruimte gelaten voor meerdere interpretaties en plaatst 'De loop der tijd' zich buiten het domein van de klassieke informatie-verstrekking. Dat laatste is wat de doorsnee-kijker toch van een documentaire verwacht.

Uit het interview bleek echter dat er niet zoiets als een typische Inti-werkwijze bestaat, en dus ook dat deze film niet model staat voor andere werkstukken. Verscheidenheid moet kunnen. Maar is er dan helemaal geen vergelijking mogelijk tussen de verschillende Inti-cineasten? **Hans Herbots:** «Misschien zou je wel kunnen zeggen dat het de bedoeling is om documentaires te maken op een iets andere manier dan tegenwoordig op televisie vaak te zien is, maar volgens mij duw je ons zo ook al te ver in een bepaalde richting. Er zullen ongetwijfeld wel projecten uit de bus komen die dan toch weer commerciëler zijn.»

Peter Krüger: «Het is ook niet de bedoeling te verstarren, maar integendeel die verscheidenheid te bewaren. Er zullen misschien wel raakvlakken tussen de verschillende Inti-projecten bestaan, bijvoorbeeld dat het niet specifiek documentaire hoeft te zijn, dat er fiktievelementen in kunnen zitten, of dat het meer poëtisch kan zijn, dat de beelden voor zich kunnen spreken. De bedoeling is verder ook wel te leren van elkaar en elkaar te stimuleren.»

Jan Vandierendonck: «Ik denk dat het belang van Inti Films als dusdanig is dat er een gemeenschappelijke naam is. Daardoor wordt er een soort eenheid gevormd en suggereer je dat er veel meer achter zit.»

Taal

Veto: Hans had het reeds over televisiedokumentaires. Wordt er volgens jullie niet meer creatief binnen het genre gewerkt?

Vandierendonck: «Ik denk dat het probleem is dat men het begrip documentaires heeft laten afglijden tot reportages. En dat is naar mijn gevoel iets fundamenteel anders. Wat mij betreft is een van de grote verschillen tussen die twee dat een documentaire twee jaar later nog heel relevant kan zijn, een reportage daarentegen veel minder. Voor mij is het bovendien heel belangrijk dat het publiek duidelijk gemaakt wordt dat de mensen die geportretteerd worden misschien wel helemaal anders zijn dan hen zelf, maar dat we fundamenteel eigenlijk niet zo veel verschillen. En dat vind ik het grote verschil met bijvoorbeeld een bepaalde actuele reportagestroming waarin men tegen de kijker zegt: "Zie toch eens hoe anders die mensen zijn, 't is toch wel erg." Dat vind ik fundamenteel verkeerd.»

Veto: Ode Halfants, hoe moeten we jouw project precies begrijpen? Het wordt gefilmd in Mongolië en België en wordt door jullie omschreven als een documentaire fiktie-film over de abstraktie in de Westerse kunst.

Ode Halfants: «Als je de algemene tendens in de westerse picturale kunst bekijkt vanaf impressionisme en kubisme, dan merk je een verwijdering van het realisme en het durven voorstellen van andere waarden die je in objecten ziet. Men gaat kleuren en vormen op de voorgrond plaatsen. Het is deze aksentuering die ik zelf met de kamera nastreef. Mijn documentaire fiktie is dubbel geloagd: ze gebruikt niet enkel abstraktie als taal, ze legt ze ook uit. Waarom zou men in film niet even ver kunnen gaan als in de picturale kunst?»

Veto: Kom je dan niet in een verstarring van het esteticisme terecht?

Halfants: «Nee, daarvoor moet je natuurlijk zorgen. Dat zou ik verkeerd vinden.»

Delikaat

Veto: Veel direkte maatschappelijke relevantie lijkt er echter niet besloten te liggen in een dergelijke werkwijze. Is enige vorm van maatschappijkritiek dan overbodig?

Halfants: «Ik vind die werkwijze dus heel maatschappelijk relevant als je beziet dat in de westerse wereld een bepaalde manier van denken en van zien heel sterk gepromoot wordt. En er zijn andere manieren. Dat valt heel sterk op als je naar tentoonstellingen en zeker als je naar musea van hedendaagse kunst gaat. Ik vind dat die alternatieven in de documentaire veel te weinig voorkomen.»

Veto: Wat heeft dat concreet met Mongolië te maken?

Halfants: «Ik wilde abstrakte landschappen gaan zoeken, meer concreet, de winterse steps ontgaan van alle menselijke en biotische elementen. Ik zal proberen de relatie te leggen tussen het zoeken naar abstrakte landschappen en het zoeken naar abstraktie in de hedendaagse kunstvorm. Dat is op zich een zo andere kijk op de dingen dat het maatschappijkritiek is.»

Veto: Hou je dan rekening met een publiek of doe je gewoon wat je wil en zie je dan maar wat de mensen ervan vinden?

Halfants: «Publiek en publiek is twee. Ik ben ervan overtuigd dat een heel aantal mensen ook iets zullen hebben aan mijn werk. Waarom zou ik het hén ontmenen in een twintigste-eeuwse gedachtenronkel dat je tachtig procent van de mensheid moet boeien?»

Veto: Maar het publiek daarvoor is dus klein?

Halfants: «Is het publiek dat in de abstrakte schilderkunst geïnteresseerd is achteraf gezien klein? Vroeger stelde men dezelfde vragen. Ik wil daarmee helemaal niet zeggen dat mijn zoektocht zal uitlopen in een even grote erkenning. Ik bedoel enkel dat ik op dezelfde manier aan maatschappijkritiek doe en iets maak voor een bepaald publiek.»

Eksplisiet

Veto: Peter Brosens, jij maakte in Mongolië onder meer een produktie over de heropleving van de Mongoolse cultuur na de val van de Sovjetunie. Neem je daarin een standpunt in?

Peter Brosens: «Mongolië is een land dat nu net zeventig jaar kommunistische diktatuur achter de rug heeft en enige vorm van maatschappijkritiek is daar — nog — onbestaande. De media worden nog steeds gebruikt om de eigen maatschappij en de eigen samenleving te loven. En in Mongolië zijn er meerdere redenen om aan maatschappijkritiek te doen, zeker in de overgangsfase waarin het land zich nu bevindt. Maar het kan niet en de mensen appreciëren het ook hoegenaamd niet.»

«Mongolië is ook zeer lang een gesloten land geweest. Op korte tijd krijg je door je research wel heel veel informatie, maar in feite is die nog zeer beperkt. Meestal is ze dan nog geschreven door westerse joernalisten die pas recent het land zijn binnengekomen. Het is dan ook niet echt heel relevante informatie. Daarom is het een zeer delikate zaak om nu een standpunt in te nemen, niet alleen in je kritiek, maar ook naar een mogelijk volgende fase of een oplossing van het probleem toe.»

Veto: Mag een westerse cineast dan geen standpunt innemen, bijvoorbeeld over Mongolië of Ecuador, omdat zijn kennis te beperkt zou zijn? Moet hij zich beperken tot louter registreren?

Brosens: «Nee, zeker niet. Bijvoorbeeld, een van de eerste documentaires over Mongolië na de val van het communisme is gemaakt door de Oostenrijkse televisie. De onuitsgesproken konklusie van die film was dat Mongolië een ontwikkelingsland is en onze hulp nodig heeft. Dus telkens een evaluatie van een gegeven naar de eigen norm toe. En vrij eksplisiet. De internationale hulp die vervolgens komt, is ook niet vrijblijvend. Men stelt veelal eisen naar de eigen norm toe, wat nu in Mongolië ook gebeurt. Internationale organisaties, zoals de Wereldbank en de Asian Development Bank, hebben zich massaal op dat land gericht.»

Veto: Hoe zijn jullie dan tewerk gegaan?

Brosens: «We hebben vooreerst contacten gelegd met Mongoolse joernalisten en producenten. In samenwerking met de Mongoolse televisie hebben we dan enkele reportages geproduceerd voor de nieuwdienst van BRTN en RTBF naar aanleiding van de eerste vrije presidentsverkiezingen. In maart en april hebben we opnames gemaakt in Choyr, een plaatsje in Centraal-Mongolië waar tot 1992 een reussachtige militaire basis van de Sovjets actief was. Het resultaat, 'Stad der steppen', is een beeldessay waarbij de commentaartekst tot een minimum beperkt is en in functie van het beeld staat. Voor mij ligt het belang in de suggestieve kracht van de film, een open suggestie, maar die toch tot een keuze leidt: de toeschouwer moet een positie innemen, maar hij beschikt over een vrijheid door de keuze niet dwingend is. We reiken sleutels aan opdat eenieder voor zichzelf een aanvoelen hoe de geschiedenis is geweest, want die is niet eenduidig. Als filmmakers willen we niet enkel inzichten, maar ook ervaring of beleving van die inzichten doorgeven.»

Relevant

«We vinden het erg belangrijk om nauw met mensen ter plaatse samen te werken. Naar aanleiding van de uitstekende ervaringen in Mongolië hebben we onlangs de Mongoolse producent Dorj Turmunkh uitgenodigd om de samenwerking met zowel Inti Films als BRTN verder uit te bouwen. De postproduktie van 'Stad der Steppen' gebeurt in samenwerking met het Stuc en de Audiovisuele Dienst van de KUL.»

Veto: Jan, in de film die je met Hans in Ecuador draaide heb je Ecuatoriaanse jongeren op een actieve manier betrokken. Hoe ging dat in zijn werk?

Vandierendonck: «We hebben zeventien-jarigen mee op reis genomen. De bedoeling was dat zij jongeren voor ons zouden zoeken in andere delen van Ecuador. Ecuador is een land met een enorme verscheidenheid aan volksgroepen en landschappen, gaande van de kust over het Amazonewoud tot de Andes. De bedoeling was

om die confrontatie tussen culturen te tonen, maar — óók dat wij niet zouden tussenkomen in de keuze van de jongeren en waar ze het over zouden hebben. Ik kan op mijn vijfendertigste wel vragen stellen die ik relevant vind, maar die doen voor hen misschien totaal niet ter zake. Komt daar nog bij dat ze uit een heel andere cultuur als ik komen. We probeerden tot iets te komen dat voor hen allen relevant is en dat lijkt mij vrij goed gelukt te zijn. Die jongeren vormen in die film trouwens een metafoor voor Vlanderen.»

Profiteren

«We hebben zelfs het spel doorgetrokken naar een andere film over een bekende en schatrijke Latijns-Amerikaanse kunstenaar, de schilder Oswaldo Guayasamin. We hebben het hele interview met die man ook door die jongeren laten doen. De bedoeling was hen te laten vragen wat nu eigenlijk de relevantie van zijn werk is voor hen die in de buitenwijken van de stad wonen, het minimumloon verdienen en al van hun veertiende werken. En dat is een heel interessante confrontatie geweest.»

Veto: Wat bedoel je als je stelt dat de Ecuatoriaanse jongeren in die eerste film een metafoor vormen voor Vlaamse jongeren?

Vandierendonck: «Je moet Ecuador dan zien als een multiculturele samenleving. Zo'n samenleving wordt in ons land met geweldige angsten benaderd, maar is uiteraard onontkoombaar. In Ecuador funktioneert die daarentegen min of meer. Die vragen worden daar ook niet gesteld, of toch niet in dezelfde termen als hier, waar men van andere rassen zonder meer een probleem maakt. Men stelt zich hier anderszins geen vragen waar een nieuw kind plotseling al zijn rechten vandaan haalt. Dat woode hier vroeger toch ook niet, terwijl iemand die uit een ander land komt als een profiteur bestempeld wordt. Ik vind dat die kleine een stuk meer profiteert.»

Steven Van Gasse
Kris Jacobs

Inti Films vzw, K. Schurmanstraat 112, 3010 Leuven, tel. 016/26.14.44.

Cristal Alken, mannen weten waarom.

(foto Rob Stevens)